

Panel 6 : Philosophy and Religion

1. Value Vs. Value: An axiological study of Sudha Murthy's *Dollar Bahu* 279
Mukta Jagannath Mahajan
2. Exploring Thai Teachers' Stress Reduction Through Mindfulness Practice:
A Synthesis of Research 286
Jesse Sessoms
3. The Situation and Impacts of Health Tourism in Khon Kaen Municipality 299
Sukhumvit Saiyasopon
4. Career Choice Indicators of BSTTE-DT: A Gender Perspective 313
*Kristy R. Avelina, Sheena P. Cullamat, Annette C. Jarilla,
Joelan L. Cañete, Michael Art R. Napoles*
5. Leadership Synergy of Village Government in the Musrenbangdes Activities 327
Sulismadi, Wahyudi, Salahudin, Ihyaul Ulum

Value Vs. Value: An axiological study of Sudha Murthy's *Dollar Bahu*

Mukta Jagannath Mahajan

Professor and Head, Dept. of English
School of Language Studies and Research Centre
North Maharashtra University, Jalgaon
muktamahajan64@gmail.com

Abstract

This paper is an attempt to analyse the impact of economic issues on the life of an individual. Literature being an umbrella term reviews the factors moulding human life. Economic issues have always been a factor playing vital role in deciding the position of a human being not only in bigger family called society but also the smaller society called family.

Sudha Murthy a philanthropist and Chairperson of Infosys Foundation and a well-known Indian writer, better understands the pivotal role of money matters in human life. In her wide quoted novel 'Dollar Bahu' she delineates the life of a middle class Indian girl from middle class family who suffers the consequences of lack of value in family because of the lack of value of her earnings. The protagonist in the novel, Vinuta champions the cause of value of human virtues over the value of money and objects. In the course of the novel Murthy has portrayed many characters who confront with each other on the issue of money. Some of them care more for money so all their relations and decisions depend on the material position of the person and some of them care more for human relations so they advocate the importance of human virtues in life. Murthy has also discussed the issue of calling metaphorically a daughter-in-law as Laxmi, the Goddess of Wealth in Indian context because she brings good money and pile of objects in the form of dowry. So naturally the one who brings bigger dowry is Laxmi and the one who brings the biggest is Mahalaxmi. In 'Dollar Bahu' Vinuta, the younger daughter-in-law earns in rupees cannot get the place of Laxmi at her in-laws but Jamuna the eldest daughter-in-law earns in dollars that's why she becomes the 'dollar bahu' The paper is a communique on the need of deciding the importance of money and human relations over each other. As a philanthropist, Murthy reads the corrupt impact of economic issues on social and personal human relations.

Introduction

Present research paper evaluates the fiction *Dollar Bahu* (2007) by Sudha Murthy on the basis of value theory. The paper is an attempt to apply the ten basic values mentioned by Schwartz, Schwartz and Bilsky- Self direction, Stimulation, Hedonism, Achievement, Power, Security, Conformity, Tradition, Benevolence and Universalism to the text *Dollar Bahu*.

Conceptual analysis

1. Stanford Encyclopaedia of Philosophy explains Value theory as a ‘catch all label used to encompass all branches of moral philosophy, social and political philosophy...’ (<https://plato.stanford.edu/entries/value-theory>) It further views that value theory designates the area of moral philosophy that is concerned with theoretical questions about values and goodness of all varieties... (It) encompasses axiology, but also includes many other questions about the nature of value and its relation to the moral category. (<https://plato.stanford.edu/entries/value-theory>)
2. The term value is ambiguous as far as its theoretical insinuations are concerned. It may refer to value in terms of economics and philosophy. It may refer to value as economic worth of goods and services. It may value worth of a human being on the basis of his qualities. Values are further understood as- beliefs, motivational construct, abstract goals, an ordered systems of priorities (essedunet.nsd.uib.no/cms/topics/1/1/1.htm)
3. Value theory is also defined as desirable trans-situational goals varying in importance that serves as guiding principles in people’s lives(essedunet.nsd.uib.no/cms/topics/1/1/1.htm)
4. Thomas Hurka states that value theory says which states of affairs are intrinsically good and which intrinsically evil. (<https://thomashurka.files.wordpress.com>)
5. Encyclopaedia Britannica explains axiology as theory of value and further adds that ‘the term ‘value ‘originally meant the worth of something chiefly in the economic sense of exchange value ...Ralph Perry theorized value as any object of interest. Later he explored eight realms of ‘value’: morality, religion, art etc.’ (<http://www.britannica.com/topic/axiology>)

Value Vs. value in *dollar bahu*

Sudha Murthy, a renowned name of Infosys, is a prolific writer who has written fiction and non-fiction. The book *Dollar Bahu* is originally written in Kannada and has been translated into many languages. Sudha Murthy in the preface of the novel makes clear her intention behind writing this book. She says, “I hope this book will show some families that love and affection can be important than money” (From Preface). Being a professional from corporate sector Sudha Murthy perhaps better under the value of value. *Dollar Bahu* narrates the story of a middle class family based at Bangalore. The characters in the family elaborate the idea of value Vs. value. The head of the

family, Shamanna being a teacher of Sanskrit advocates the virtues that confer on a human being an enriched personality. He considers values in human beings on the basis his virtues. Whereas his wife Gouramma, has a strong belief in the economic perspective of value. For her, money is the deciding factor in human life. Therefore does not value her husband who cannot generate the financial assets. Their elder son Chandrashekhar, a civil engineer inherits his mother's craze for money, Particularly for dollars and aspires to go to America, earn dollars and thus earn social status. His mother too encourages him and feels proud of him when he sends dollars for every event in the family. Whereas Chandru's younger brother inherits his father's perspective of charity and social welfare. Girish's wife, Vinuta comes from poor family; so fails to bring good dowry and expensive gifts. Naturally she is not even treated as *bahu* i.e. *Laxmi* but as a maid servant. Though Vinuta is virtuous and earning woman, she is valued as secondary. Chandru's wife, Jamuna belongs to rich family who brings dowry, expensive gifts, jewellery after marriage, she is honoured as '*Mahalaxmi*' by her mother-in-law. Her marriage with Chandru promotes her as *Dollar Bahu*. Shamanna's family is battle ground for the war between material value and virtues as value. Gouramma and Shamanna, Vinuta and Jamuna are the characters through whom Sudha Murthy comments on the superiority of human virtues over material value. She has commented over various concepts of value theory like hedonism, desire, perfectionism, comparison and aggression, intrinsic goodness, egalitarian value from literary viewpoint. Literature being an umbrella term incorporates philosophical dimension of human life and tries to simplify the abstract philosophical idea through the fabrication of a story and placing the characters in a situations. A novelist does so to explain the abstract and ambiguous philosophical ideas through the means of entertainment, of course, with the ultimate aim of educating the readers. This paper also attempts to elaborate the philosophical tenets on the basis of the main characters whose ideas are based on the value theory and theory of value. The basic values are considered in domestic context in particular and in social context in general.

Thomas Hurka considers values as states of affairs ... Since these states are not actions they cannot be right or wrong but they can have positive or negative value. (<https://thomashurka.files.wordpress.com>) Literature believes in transformation in people in the course of life. So their journey could be from good to bad or bad to good. Moreover the factual understanding of human being leads to the conclusion that a human being cannot be permanently good or bad but his situational perceptions leads his categorization as good or bad and there is always a scope for change in a human being. The central character Gouramma in the novel *Dollar Bahu* travels from bad to good. She is a hedonist in initial stages because of wrong perspective but because of her intrinsic goodness she has the ability to differentiate between good and bad and therefore moves from hedonism, power, and to self-direction, benevolence and universalism. Her surrounding characters and their actions, responses and reaction help to bring the positive change her and to understand the meaning of 'value'

Gouramma is delineated as an ambitious woman she is a traditionalist and thus believes in domestic hierarchical power structure. She feels that financial status of a person increases his value in society. Her lust for money, jewellery, silks diamond, gold, big house, car power stand in sheer contrast with the self-contented, generous and charitable nature of her husband. That's why 'Since her husband had been unable to full fill her dreams, Gouramma had pinned her hopes on her children' (Murthy, P. 19) Everyday She prays to God that 'her children should go abroad and earn lots of money' (Murthy, P. 20) Chandru her elder son displays his capacity of earning. He soon gets the deputation in America and thus Gouramma's dream partially comes true. Chandru's fascination for dollar is rightly reflected when talks about dollar to his brother 'The dollar is the most powerful financial instrument of modern times. It is magic money--- (Murthy, P.25). Chandru is instrumental in adding to the principle of hedonism in Gouramma. Her belief is strengthened because of her perspective that

'It was the dollar, not Indian rupees, which could elevate her into the elite circle at social gatherings and marriage halls. The dollar was like the Goddess Lakshmi, with a magic wand' (Murthy, P.25).

Gouramma counts everything in terms of money. Her concepts of happiness and pain are related to money. This further results into comparison and aggression. She keeps on comparing her two daughters-in-law, Jamuna and Vinuta, not on the basis of their virtue potential but on the basis of monetary potential. Vinuta the virtuous but poor is always subsided and neglected where as Jamuna, the rich girl and dollar *bahu* is always praised and valued.

The Dollar Bahu Jamuna too reflects the value of conformity. She has been influenced by her mother who has taught her to speak well with the relatives but not allow them to stay in her house. She knows the greedy and stupid nature of her Gouramma and Surbhi. But she allows Gouramma to come to America and stay with her because she is pregnant. Jamuna's practical and calculating behaviour is very well displayed when she speaks out her real feelings,

'I give them what I don't like and they don't suspect anything. For example I pass on all my old saris to Surbhi and I tell her due to customs restrictions, I rewrapped them. ... I always believe divide and rule' (Murthy, P.129).

To avoid the robbing nature of Indian relatives she prefers to stay in America. She says 'it is better to send them some dollars as gifts than to settle in India' (Murthy, P.129). By purchasing to and fro ticket for Gouramma and allowing her to stay in her house, Jamuna encashes every dollar spent on Gouramma by making her to do all the household work, to look after them and to baby sit Manasi.

Chandru, Gouramma's son staying in America has also his clear views about economic value. He says,

“Everyone there (India) thinks that it very is easy to earn in dollars--- what they don’t understand is that we also have to struggle, far away from home, family and culture. We worry about our children who are confused between the two value systems. Actually the price you pay is very high. The dollar is very expensive if you take into account all these points All Indians back home only equate the dollar to forty three or forty five rupees.” (Murthy, P.100)

Chandru fulfils the desires of his mother by staying in America far away from family but he too is aware of the fact that his value for his mother and sister is counted in terms of dollars he sends to them and not for he himself.

Gouramma’s daughter Surbhi inherits the commercial approach of her mother. She reflects the value of conformity. She herself is lazy, neither interested in household work nor in education. She is delineated as greedy and violates the familiar expectations. Gouramma’s money minded behaviour also influences Surbhi’s nature and life. When Surbhi is noticed watching movie with an ordinary boy Gopinath by Vinuta and reported at home, Gouramma admonishes Surbhi explaining value of money even in deciding alliances. She openly tells her,

“What does he (Gopinath) have? An ordinary job and a small house! If you marry him, your life will be like Vinuta’s. You will have to count every penny and try to save all the time. Look at Jamuma! She has two cars; she can spend money in lakhs because she has money in dollars. The dollar is all powerful. --- you can lead that kind of life if you marry someone who is in the U.S. or someone very rich in India” (Murthy, P.59)

Gouramma is ready to buy a rich husband for Surbhi by spending lavishly in Surbhi’s marriage. Even in Surbhi’s marriage more importance is given to Jamuna because she and Chandru have paid two lakhs whereas Girish and Vinuta are totally neglected because they have contributed only one lakh

Vinuta who is always compared with the dollar *bahu* Jamuna suffers the depression because she is very often flabbergasted by the questions like ‘Should a marriage be arranged on the basis of love and understanding or on the love for the dollar?’ (P.59). She feels hatred for the word ‘dollar’ and ‘she prayed to God, Let a day come when forty five dollars are equal to one rupee. If that did happen, what would this dollar *Bahu* do? (Murthy, P.137)

Shamanna, Gouramma’s husband is the only person in the family who could realize the corrupt and devastating influence of dollar on his family. He stands for unification axiology because he knows the worth of material value and spiritual value. Being a teacher, he knows the true meaning of ‘Value’ that’s why when Gouramma speaks out the need of pleasure life for their children, he emphasizes the need of good education to his children because it is the education, knowledge that could set the right perspective of looking at life. It is he who explains Vinuta at the end of the

novel that all problems of life could not be solved with the help of money. He has the common sense of knowing the material value of dollar and tells to Vinuta,

“I can only be grateful that many of our comforts were bought by the purchasing power of dollar. We are now financially better off. Many lower- middle class families have benefitted from their children going to America. Many parents have been settles there. They have been able to build houses and marry off their daughters without too much of trouble” (P. 139)

So he underlines the need of money for leading a comfortable life but being a man of value theory, he is perfectly aware of what happens if the need turns into greed. This he could illustrate from his own life. He states,

“Look at Gouri, her desires were mostly fulfilled because of Chandru. But she does not understand that money is not everything in life.”(Murthy, P.139)

He then explains the corrupt influence of dollar on his family and familial relations. He says,

“Nothing comes free Vinu. And definitely when it comes to financial help. This dollar may have transferred the lifestyle of some families, taken them from poverty to wealth but it has also broken up some families and destroyed peace of mind... If Gouri had been more mature, she would not have been in awe of the dollar and danced to its tune. Her greed burnt the peace and harmony in our family.”(Murthy, P.139)

Shamanna reflects the values like self-direction, stimulation, achievement, security benevolence and universalism.

Though various incidents in the novel throw light on Gouramma’s greed for money, Sudha Murthy also explains through Shamanna that her desires were oppressed due to her childhood poverty and even after marriage she to constrain all her desires due to the meagre salary and generous nature of her husband. But the flow of dollars from her America based son and her observation of the ways of the world at once catapult her desires and consequent comparisons and aggression by Gouramma destroy the peace of her family. But her intrinsic goodness helps her to come out of the maze of the money as well as the influence of the maze runners. Her realization of the true nature of the dollar bahu and the understanding of American life help her in shedding out her assumptions of pleasure life and she comes back to India with a new perception of life and human relations.

Conclusion

Sudha Murthy's *Dollar Bahu* speaks the universal experiences of people who are always caught in the eternal conflict of value and virtue. They feel the need of both in life but very often fail to balance the both and perhaps experience the loss. Sudha Murthy's almost all writing is centred at value theory. She deftly draws the outcomes of the increasing hedonist tendency in human beings. Their constant comparisons with the rich people results into aggression and follow up of wrong means to accumulate wealth. All the NRIs staying in America depicted in the novel have reached to America for the money. Majority of them are compelled to do so because of their family responsibility. There they realize that their hard work is properly paid but they also realize that they are being indirectly robbed by their own relatives in India because the Indians in the novel think of dollars in terms of money. Sudha Murthy's character Shammana rightly says that nothing comes free. Not even money. One has to pay price for everything one wants. Money may be accumulated by losing relations and relations may be earned by losing money. Jamuna has money but no relations. Vinuta has relations but paucity of money. Chandru loses both money and relations because his mother and sister as well as his wife care for his money and not for him. Gouramma, earlier caught between the conflict of value and virtue learns in the course of time that one cannot have both at a time and one has to decide the priority. Shamanna can better understand the places of value and virtue in life. He knows the necessity of money but is also aware that money cannot solve all the problems. Sudha Murthy has effectively elaborated on the idea of need and greed as well as value and virtue. A beautiful thought says-

‘God created human beings to love and objects to use

But in this world people have learnt to use human beings and love the objects.’

References

1. Scwartz, Scwartz and Bilsky- From essedunet.nsd.uib.no/cmc/topics/1/1/1.html
2. <https://plato.stanford.edu/entries/value-theory>
3. <https://thomashurka.files.wordpress.com/2014/02/value-teory.pdf>
4. <http://www.britannica.com/topic/axiology>
5. Murthy, Sudha- *dollar bahu* India Penguin Books, 2007

Exploring Thai Teachers' Stress Reduction Through Mindfulness Practice: A Synthesis of Research

Jesse Sessoms

Educational Leadership, Faculty of Human Sciences
Assumption University, Thailand
ajarnjesse@outlook.com

Abstract

Quality teachers are crucial to an effective education system. Research has shown that high levels of stress negatively affect teachers' performance; in turn, students' achievement is diminished. In Thailand, teachers today face increasing pressures. Thai teachers' stress is consequently an immediate concern. In the West, mindfulness as a method of stress reduction has received increasing attention from researchers and a small but growing body of empirical research has demonstrated its efficacy for teachers. While Thailand as a Buddhist nation has an ancient tradition of mindfulness, there is no research in the English literature indicating that Thai teachers regularly practice mindfulness. In a manner of reverse cross-cultural dialogue, the present paper proposes mindfulness as a method of stress reduction for Thai teachers. Due to mindfulness's origin in the East, concerns and ambiguity exist in the theory and empirical research of Western researchers. The purposes of the present paper are to explore definitions of mindfulness, identify issues in the body of mindfulness research, and discuss meditative best practices. Given Thai teachers' cultural background, they are in a unique position to adopt mindfulness as a method of stress reduction. Furthermore, the discussion would benefit greatly from Thai scholars who could contribute a needed indigenous viewpoint. The present paper is unique to both Western and Thai scholars for its discussion of mindfulness in the context of Thai education.

Keywords: education, meditation, mindfulness, stress, stress reduction, teachers, Thailand

1. Factors of Stress for Thai Teachers

Teachers are at the frontline of the education system: teachers are the persons who implement the curricula, deliver effective pedagogy and work daily with students, serving to them as examples of leadership and sources of inspiration. Research has shown that teachers are the most important school related factor in student outcomes (OECD, 2016). However, in America 46% - nearly half - of teachers reported experiencing high daily stress during the school year, a rate which is tied with nursing as the highest among all occupational groups (Gallup, 2014, as cited by the Pennsylvania State University Issue Brief, 2016). Teaching has been rated as one of the top ten most stressful careers in American society, and in England, in the top three (Farber, 1982; Gouveia, 2013; Wiggins, 2015). High levels of stress detract from teachers' quality. Stress is linked to such negative effects in teachers as absenteeism, low motivation, anxiety and burnout. These in turn negatively affect the classroom learning environment, and students' achievement.

Similar to their Western counterparts, Thai teachers are likely experiencing increasing amounts of stress. At this time unfortunately no Thai governmental agency records official national data of teachers' occupational stress. Nevertheless, several factors in Thailand's education system have placed Thai teachers in both basic and secondary education under increasing pressure. In 1999, Thailand enacted the National Education Act (NEA), which drastically changed the national curriculum's orientation from content based, rote-learning to student-centered, constructivist learning. Thai teachers at all levels have been tasked with adopting the new and unfamiliar approach. This has had an impact upon teachers in two notable ways. Firstly, performance standards for the new learning outcomes have not been explicated. Thai teachers lack clear direction concerning their responsibilities in the new context of the standards-based curriculum. Secondly, professional development and teacher education has not been sufficiently updated to align with the new student-centered curricula (OECD, 2016). Today's Thai teachers are therefore expected to teach a curriculum for which the performance standards remain unclarified and for which they are not receiving adequate training to effectively implement.

Other concerns compound the above underlying issues. Thai teachers are expected to incorporate digital literacy and ICT (information communication technology) into the curricula; however, issues exist in the technology infrastructure in schools as well as in the level of teachers' ICT competency. That is, in Thailand schools often lack ICT infrastructure and teachers are not properly trained in ICT (OECD, 2016). Although data suggests that the average student-teacher ratio is 20:1, in practice this varies dramatically. In rural areas, classes may consist of only a handful of students; however, teachers may be required to teach many different grade levels and have a high workload

(OECD, 2016). On the other hand, in urban areas, and especially in public schools (but also in private schools), classes frequently consist of forty to fifty students with only one teacher, who has no assistant. Finally, a paramount concern is the high amount of Thai teachers' administrative workload due to the NEA. Because school governance has been decentralized, schools and teachers currently must submit extensive amounts of paperwork regarding their school, work and performance standards. However, high non-teaching workloads detract both from teachers' quality and students' learning. The OECD Education in Thailand report (2016) states as a key recommendation that efforts must be made "to reduce the workload that is taking teachers' attention away from the classroom, notably the paperwork associated with external school assessments." In sum, Thai teachers are currently expected to do more, with less: they must have their students meet high stakes national examinations (e.g., the O-net) and gain 21st century skills, yet are simultaneously being provided with inadequate teacher education training, unclear performance standards and the school resources to do so, while suffering heavy administrative workloads. Given the current situation, an immediate concern for Thai education, then, is the management of teachers' stress.

2. Stress Management

There are three domains of stress interventions: the school organizational domain, which focuses on creating a healthy, supportive, positive work environment; the school-individual domain, which focuses specifically on building positive relationships within the school environment; and the individual domain, which develops stress management skills in individuals (Pennsylvania State University Issue Brief, 2016). An intervention at the individual level that is of rapidly growing interest is mindfulness, as seen by the proliferation of conferences and theoretical and empirical research (Williams & Kabat-Zinn, 2011). A growing body of empirical research is showing that mindfulness is linked to reductions in stress for teachers (Abenavoli, 2013; Campbell, 2014; Shapiro et. al., 2008; Weare, 2014). The Pennsylvania State University Issue Brief (2016), which examines the problem of teachers' stress in American education, lists an example of an effective stress management program for each domain, citing workplace wellness programs in the school organizational domain, social emotional learning (SEL) programs in the school-individual domain, and, in the individual domain, cites mindfulness programs, stating that they "can help teachers develop coping and awareness skills to reduce anxiety, depression, and improved health." The efficacy of mindfulness has become well known to the extent that mindfulness was the subject of a special edition of Time magazine (*The Mindful Revolution*, Feb. 3, 2014).

While mindfulness is a topic of enthusiasm in the West in both popular culture and in research, it has not received the same attention in Thai educational research, as witnessed by the small body of English literature by indigenous Thai scholars. Searches on the EBSCO, JSTOR and Google Scholar databases using the key words Thailand, education and mindfulness returned zero results. Yet Thai society is over 90% Buddhist. Thai Buddhism takes the form of Theravada Buddhism, which is the main religion of the Southeast Asian nations Myanmar, Laos and Cambodia, and is found in smaller proportions throughout the region, including in India, Vietnam, Malaysia, Singapore and Indonesia. At the core of Theravada Buddhism is Vipassana, or Insight meditation, which is believed by its followers to be the practice of Buddhism, and mindfulness, as originally taught by Gautama Buddha. Through their cultural upbringing most Thais are therefore familiar with the basic practices of mindfulness. However, in the English literature there is no discussion of mindfulness practice for Thai teachers. Given the growing body of research demonstrating its efficacy (highlighted in section 4 of the present paper, Research on Mindfulness) the increasing utilization of mindfulness based interventions (MBIs) in organizations, the relative ease with which it can be practiced by the individual (no equipment is necessary), and the presumed pre-familiarity of most Thais with mindfulness practices, mindfulness as a method of stress reduction appears suitable for Thai teachers.

3. Exploring Definitions of Mindfulness

While mindfulness has garnered growing attention by Western empirical researchers, it is not of Western origin, it is from the East. From this cultural gap arises ambiguity in the definition of mindfulness, issues in the research and unclarity in meditative best practices. An issue of first importance is the theoretical definition of mindfulness (Grossman & Van Dam, 2011). In Western research an undue breadth has been given it; mindfulness has served as an umbrella term for a variety of approaches including yoga, breathing awareness, visualization and body scanning (Campbell, 2014). However, it is untenable to cite empirical research on mindfulness as sound when it is used to refer to such disparate practices. In truth, in its Buddhist origin, mindfulness is one of three aspects of the eightfold path, that of meditation (Samma Samadhi), along with understanding (Panna), and virtue (Silas) (Max, 2011). While some researchers have recognized that meditation is the core practice of mindfulness, it has still been mixed with other approaches (Campbell, 2014; Franco et. al., 2010). Even Western researchers who have been attentive enough to delimit the usage of mindfulness to meditation have created confusion by utilizing multiple meditational approaches possessing distinct cultural and historical contexts; thus the varying traditions of insight meditation (Vipassana), Zen, Transcendental Meditation, and Tibetan Buddhism have been eclectically mixed in some research without regard to their respective backgrounds.

Across cultures and histories all types of meditation have in common the goal of training an individual's attention and awareness so that consciousness becomes better attuned to experience of the present moment (Shapiro, Brown & Astin, 2008). Two points are worth unfolding: expansion of awareness, and experience of events and emotions. By training attention, awareness is expanded: individuals become directly aware that in daily life information is processed through such filters as schemas, assumptions and biases. Individuals come to see that the cognitive processing of information is not neutral. Therefore, mindfulness is characterized by a transition from a narrow, ethnocentric viewpoint, to an acceptance of reality in an open, non-judgmental way (Costello & Lawler, 2014; Ling & Hui Chin, 2012; Maex, 2011). Second, during the process of attending to thoughts, feelings and events in the present moment, thoughts and feelings of the past and the future naturally arise, which can be of worries, regrets and other negative concerns. The meditative practitioner's focused attention on the present heightens their awareness, including of negative experiences from the past and concerns of the future. Since that negativity must be managed, compassion is a necessary component of meditation. Awareness must have kindness. In Western research attention and awareness has been the core of definitions of mindfulness (Grossman & Van Dam, 2011; Maex, 2011); the component of compassion is frequently omitted. Western researchers presume that their scientific definitions of mindfulness accurately capture the essence of mindfulness; however, the focus on attention and awareness but omission of compassion points toward a larger gap in understanding. As Grossman and Van Dam (2011) state: "discussing mindfulness without including other integral aspects of Buddhist practice . . . [such as] compassion, loving kindness, sympathetic joy and equanimity may lead to significant denaturing of mindfulness." The definition of mindfulness posited by Kabat-Zinn (1996), the founder of the Mindfulness Based Stress Reduction (MBSR) program, which is the foremost program in its field in America, is commonly cited in mindfulness research: "Mindfulness involves learning to direct our attention to our experience as it is unfolding, moment by moment, with open-minded curiosity and acceptance." One concern with this definition is that from the terms 'open-minded curiosity' and 'acceptance' can perhaps be inferred compassion; however, compassion is not explicitly included. Second, the nature of mindfulness does not actually concern 'acceptance.' Rather, mindfulness is simply observing the mind, including any accepting or rejecting that occurs (Mikulas, 2010).

4. Research on Mindfulness

While the initial, and still majority, of focus in mindfulness in education research has been on students, there is increasing interest in the benefits of mindfulness to teachers and Western researchers have generated a small but growing body of empirical research demonstrating a breadth of benefits for teachers (Shapiro, Brown & Astin, 2008; Weare, 2014). According to Weare (2014), at that time of writing there were 13 studies published in peer reviewed journals of mindfulness with school staff. One example of the research is an experimental-control group, pre-post test study with 36 teacher participants conducted by Justo et. al. (2009) which found significant reductions in levels of stress, anxiety and depression in the group of teachers undergoing the meditative program. Abenavoli et. al. (2013) conducted a study involving 64 educators which measured the relationship between self-perceived levels of mindfulness and burnout, as defined by three key components; emotional exhaustion, depersonalisation, and low personal accomplishment. This study found that mindfulness has “a strong protective effect” against burnout; moreover, that it was more effective for those educators who were experiencing higher levels of stress (Abenavoli et. al., 2013). Virgili (2013) conducted a meta-analysis of 19 studies of mindfulness based interventions (MBIs) in working adults, both controlled and uncontrolled, involving 1,139 participants, finding that the effects of both the brief version and the long version (8 weeks) treatment remained for up to five weeks. Overall, their findings support MBIs in the workplace.

However, significant issues exist in the research on mindfulness praxis. Researchers have yet to clarify how the factors of length of session time, frequency, consistency, environment and method contribute toward desired outcomes (Shapiro, Brown & Astin, 2008). Studies vary in their methods concerning these factors, causing a lack of consistency in the body of research and diminishing its quality. Questions that need clarification include: For meditation to be effective, is there a minimum session time necessary (e.g., 5, 10, 15 or 20 minutes)? Is there a minimum frequency necessary (e.g., three, four or five times per week)? Is one type of meditation more effective than another in attaining specified outcomes? How does quality and the subjective experience of meditation affect meditative progress? Is progress affected by whether a practitioner meditates once per day for a longer session or twice per day in shorter sessions?

There are also issues concerning empirical measurement of mindfulness. The vast majority of research utilizes self-report questionnaires. This proclivity is likely because they are easy to administrate. However, research has shown that individuals have a tendency to not rate themselves accurately, frequently grading themselves either too harshly or too leniently. One commonly used standard measurement is the Mindfulness Attention Awareness Scale (MAAS), a fifteen item scale that purports to measure “open or receptive awareness of and attention to what is taking place in the present.” The MAAS has shown high test-retest reliability, discriminant and convergent validity, known-groups validity, and criterion validity and has been validated cross-culturally, including in Malaysia and China (Black et. al. 2012; Brown, 2005; Sidik, 2016). A sample item is: “I break or spill things because of carelessness, not paying attention, or thinking of something else.” This item, as with the others, measures only attention awareness. A second example is of an item that refers to emotions: “I could be experiencing some emotion and not be conscious of it until some time later.” This item measures only whether or not the person noticed their emotions. Referring to Kabat-Zinn’s (1996) definition of mindfulness cited earlier, mindfulness entails characteristics of non-judgmentalness, open mindedness and curiosity in bringing attention to the present moment; however, the MAAS measures attention awareness but not these other crucial aspects. There is thus a need for measurement to move beyond Likert style self-report measures to include both external other-report measures, and experiential, subjective measures, and for open-mindedness, non-judgmentalness and compassion to be explicitly incorporated into operationalizations of mindfulness (Brown & Ryan, 2003; Grossman & Van Dam, 2011).

5. Best Practices in Mindfulness

The regular practice of mindfulness gradually enables the practitioner to sustain and focus their awareness on the present moment in an accepting, curious, open minded and compassionate manner. Thoughts come to be seen as mental events that can simply be observed, rather than as solid facts. (Weare, 2014). For teachers, three main benefits of mindfulness are worth noting: first, increased awareness of the present moment provides teachers the clarity of mind to deal with the ongoing spontaneous interpersonal interactions throughout the day; second, the open minded and non-judgmental mode of perception allows teachers to better empathize, thereby enhancing relationships; three, treating thoughts and emotions as events creates psychic distance from them, enabling teachers to both ruminate less, and not to “get caught up in their thoughts (emotions).”

As described earlier, there exists in the research a lack of unity in studies on mindfulness in the factors of session time, frequency, consistency, environment and type of mindfulness/meditative method. Because of this, mindfulness best practices remain undefined. It is therefore helpful to elucidate certain aspects of praxis that widely believed to be fundamental. A quiet environment free of disturbances is required. Consistency of practice is more important than both length of session time and frequency (Buddhadasa Bhikku, 1997, Maex, 2011). Whether an individual meditates for five minutes or one hour, or once per day or several times per day, is less important than the consistency of the meditation: a practice with short session times but performed daily is more effective than one with longer times performed sporadically. Consistency of meditation relates to a difference in sociocultural attitudes toward mindfulness between Eastern Buddhist cultures and American culture. In Buddhism, mindfulness is not performed with a specific goal, such as stress reduction, but as a way of being, a state of existence (Maex, 2011; Shapiro, Brown & Astin, 2008). On the other hand, in the West mindfulness is commonly perceived as a means toward achieving a specified outcome. Westerners' tendency to use mindfulness instrumentally is problematic for its attachment to an outcome: if the objective is unmet, tension is ironically likely to increase.

Following this line of thought, mindfulness should not be perceived as similar to other stress reduction techniques, such as relaxation training, which can be done as needed on occasions of stress. It entails the ongoing processes of the training of attention to the present moment in a non-judgmental way and conjunctive development of compassion, which are generated gradually, over time. Implied in the argument for consistency is quality. It is not the length of time spent meditating, but the quality of the time that matters (Buddhadasa Bhikku, 1997). Effort is crucial. Simply sitting down for a fixed amount of time without distractions is not meditation; correct effort to follow the meditative training is required. There is a second point related to quality: focusing attention to the present moment does not mean focusing attention directly upon thoughts, feelings and sensations; rather it means noting, observing, them as they arise, neither ignoring nor focusing on them (Buddhadasa Bhikku, 1997). This point is crucial. Focusing on them can intensify them and may lead to rumination; ignoring them may actually increase their frequency, since the mind tends to focus on the thing that it has been asked to avoid. In terms of method, as aforementioned there are many types of meditation, each with its own socio-historical background and philosophical framework. While research supports the efficacy of meditation in several areas, it is important to note, that it has not been determined whether or not any one type is more effective than another toward identified outcomes, such as stress reduction.

Finally, in using meditation as a method of stress reduction, research has demonstrated that well-trained meditation instructors are required (Weare, 2014). This is because the meditative experience may at times be intense and emotional. There is a significant and detrimental misconception in American culture that meditation is naturally peaceful. On the contrary, through the increased attention on the present moment, and subsequently heightened awareness of one's internal state, when negative thoughts and emotions inevitably arise the meditative experience can be challenging. It is necessary for the practitioner to receive proper instruction from a teacher in order to develop the meditative skills involved in coping with that negativity. However, it is in this very turning to, and not from, distressing thoughts and emotions that enables meditative practitioners to better cope with stress. Listed below is a summary of fundamental concepts in mindfulness praxis.

Key Points of Praxis in Mindfulness Praxis

- An environment and time free of disturbances
- Consistency of practice: establish a routine
- Quality of practice: less is more, right effort is required
- Do not focus on, nor ignore, thoughts, feelings or sensations, but observe and note them without judgment
- Do meditation for its own sake; if it is used for a goal, the goal may be unmet, thereby potentially increasing frustration
- Have compassion: when negative thoughts and feelings arise, counteract them with compassion
- A teacher is necessary to assist the individual through any challenging phases

Buddhadasa Bhikku (1997), Maex (2011), Shapiro, Brown & Astin (2008), Weare (2014), Williams & Kabat-Zinn (2011)

6. Discussion: Mindfulness for Thai teachers: a Ready to use Remedy

In Thailand, teachers are likely experiencing high levels of stress. Teachers are the heart of the educational effort though; they are the single most important factor in achieving student learning outcomes (OECD, 2016). It is reasonable to assume that the high amount of stress for Thai teachers is affecting their efficacy, and detracting from Thai students' achievement. To ensure a quality education system, Thai teachers' stress is a problem that needs to be addressed. A lack of official national data detailing the levels of Thai teachers' stress highlights this need. One manner in which this could be done is through treating structural problems, such as reducing teachers' administrative loads, improving classroom facilities, decreasing the amount of classes with forty or more students, and providing improved teacher education that is better aligned with the new, student centered curriculum. This method lies in the power of administrative governance, beyond teachers' sphere of control. A second way is to provide teachers with stress management skills. Because research has demonstrated the efficacy of mindfulness for teachers, and because Buddhism is the main religion of Thailand and thus Thais are familiar with mindfulness practices, mindfulness could be an effective method of stress reduction for Thai teachers. Given their predominant cultural background, and that Thailand is replete with indigenous mindfulness resources such as mindfulness teachers, teaching centers, advanced practitioners, and native-language instruction manuals, Thai teachers might take up the practice of mindfulness with greater facility than their Western counterparts. Mindfulness as a method of stress reduction could be provided as a component of teacher education and professional development programs. Doing so would help provide Thai teachers with the social and emotional skills needed to cope with the high levels of stress found in their occupation. In sum, a successful education system requires teachers who are able to well manage their stress, and mindfulness is a pre-existing, ready to be used method for Thai teachers.

7. Conclusion: Initiating an East-West dialogue

Historically, many Westerners have come to Thailand, where they studied Insight meditation and learned mindfulness, then returned to their homelands, bringing with them their newly found Eastern, and Thai, wisdom. This movement continues to this day. The Western appreciation of mindfulness might inspire Thais to rediscover this aspect of their ancient, esteemed culture. Thais have been practicing mindfulness and mediation for centuries, and have built up a correspondingly vast amount of knowledge and wisdom; mindfulness is a facet of Thai culture. This knowledge would be an invaluable contribution to the discussion going forward. In the West, mindfulness has been secularized. Although this secularization is useful, even necessary, mindfulness threatens to become denatured from its original source and meanings (Grossman & Van Dam, 2011; Maex, 2011; Mikulas, 2010). Mindfulness research is yet a nascent field in the West, and a need for increased rigor in the theoretical and empirical research exists. From their background of Theravada Buddhism, Thai scholars could help clarify gaps and confusion in Western mindfulness research, specifically, in the ambiguity in definitions of mindfulness, issues in the assessment of mindfulness, and still not well defined best practices of mindfulness. In this way a mutually enriching cross-cultural dialogue can occur between the West and Thailand.

5. References

- Abenavoli, Rachel M., Jennings, Patricia A., Greenberg, Mark T., Harris, Alexis R., & Katz, Dierdre A. (2013). The Protective Effects of Mindfulness Against Burnout Among Educators. *The Psychology of Education Review*. 37(2), 57-69
- Bousquet, Sarah (2012). *Teacher Burnout: Causes, Cures and Prevention* (Master's Thesis). American International College.
- Buddhadasa Bhikku (1997). *Anapanasati: Mindfulness with Breathing: A Manual For Serious Beginners*. Wisdom Publications: USA
- Brown, K.W. & Ryan, R.M. (2003). The Benefits of Being Present: Mindfulness and Its Role in Psychological Well-Being. *Journal of Personality and Social Psychology*. 84, 822-848.

- Campbell, Emily (2014). Mindfulness in Education: Research Highlights: An Annotated Bibliography of Studies of Mindfulness in Education. *Greater Good Science Center*. Berkley University: USA. Retrieved from: greatergood.berkeley.edu/article/item/mindfulness_in_education_research_highlights
- Costello, Elizabeth & Lawler, Margaret (2014). An Exploratory Study of the Effects of Mindfulness on Perceived Levels of Stress among School-Children from Lower Socioeconomic Backgrounds. *International Journal of Emotional Education*. 6(2), 21-39
- Farber, Barry A. (1982, March). *Stress and Burnout: Implications for Teacher Motivation*. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, New York, NY.
- Franco, Clemente, Mañas, Israel, Cangas, Adolfo J. & Gallego, José (2010). The Applications of Mindfulness with Students of Secondary School: Results on the Academic Performance, Self-concept and Anxiety. *World Summit on the Knowledge Society (WSKS)*, Proceedings, part I CCIS 111, 83–97
- Gouveia, Aaron (2013). The Top Ten Most Stressful Jobs. *Salary.com*. Retrieved from: <http://www.salary.com/the-top-10-most-stressful-jobs/>
- Grossman, Paul & Van Dam, Nicholas T. (2011). Mindfulness, By Any Other Name. . . . : Trials and Tribulations of Sati in Western Psychology and Science. *Contemporary Buddhism*, 12(1), 219-239)
- Justo, Clemente F., Manas, Israel M. & Martinez, Eduardo J. (2009). Reductions in Levels of Stress, Anxiety and Depression in Special Education Teachers: A program of Mindfulness. *Inclusive Education Review (Revista Educacion Inclusiva)*, 2(3), 11-22.
- Land, Dian (2008, March 25). Study Shows Compassion Meditation Changes the Brain. *University of Wisconsin-Madison*. Retrieved from: <http://news.wisc.edu/study-shows-compassion-meditation-changes-the-brain/>
- Hussain, Humaira (2010). *A Study of Teacher Stress: Exploring Practitioner Research and Teacher Collaboration as A Way Forward* (Doctoral Thesis). Bournemouth University. Retrieved from: prints.bournemouth.ac.uk/14994/1/Final_Amended_Copy_March_2010.pdf
- Maex, Edel (2011). The Buddhist Roots of Mindfulness Training: A Practitioner's View. *Contemporary Buddhism*, 12(1), 165-175
- Mikulas, William L. (2010). Mindfulness: Significant Common Confusions. *Mindfulness, Springer Science+Business Media*. DOI 10.1007/s12671-010-0036-z.
- Pennsylvania State University. (2016, September). *Teacher Stress and Health Effects on Teachers, Students, and Schools* (Issue Brief). USA. Retrieved from: rwjf.org/en/library/research/2016/07/teacher-stress-and-health.html

- Shapiro, Shauna L., Brown, Kirk W. & Astin, John A. (2008). Toward the Integration of Meditation into Higher Education: A Review of Research. *The Center for Contemplative Mind in Society*. Retrieved from: <http://www.contemplativemind.org/>
The Mindful Revolution: The Science of Finding Focus in a Stressed Out Culture. Time. Feb. 3, 2014
- Top Ten Most Stressful Jobs in America (2017). ABC news. Retrieved from: http://abcnews.go.com/GMA/be_your_best/page/top-10-stressful-jobs-america-14355387
- Virgili, M. (2013). Mindfulness-Based Interventions Reduce Psychological Distress in Working Adults: a Meta-Analysis of Intervention Studies. *Mindfulness* (2015) 6: 326. doi:10.1007/s12671-013-0264-0
- Weare, Katherine (2014). *Evidence for Mindfulness: Impacts on the Wellbeing and Performance of School Staff*. Mindfulness in Schools Project. Exeter University: England. Retrieved from: mindfulnessinschools.org
- Wiggins, Kaye (2015, June 25th). Teaching is Among the ‘Top Three Most Stressed Occupations.’ *Times Education Supplement*. Retrieved from: <https://www.tes.com/news/school-news/breaking-news/teaching-among-top-three-most-stressed-occupations>
- Williams, Mark J. & Kabat-Zinn, Jon (2011). Mindfulness: Diverse Perspectives on its Meaning, Origins, and Multiple Applications at the Intersection of Science and Dharma. *Contemporary Buddhism*, 12(1), 1-19

The Situation and Impacts of Health Tourism in Khon Kaen Municipality

Sukhumvit Saiyasopon

Faculty of Humanities and Social Sciences
UdonThani Rajabhat University, Thailand

Abstract

The research objectives were : 1) To study the situation of health tourism in Khon Kaen municipality, 2) to assess health impacts of health tourism activities and 3) to analyze factors related to needed activities of health tourism. Methodology: Descriptive study design was performed. Focus group and in-depth interview of tourism organizations, entrepreneurs and tourists was done to describe the health tourism situation. Face-to-face interview with accidental sampling, among Thai and foreign tourists, during December 2011-March 2012 was done to achieve the second and third objectives. Telephone interview of health tourism entrepreneurs was also used to provide more details about the health impacts. The results were:

1) The health tourism situation: Most of the tourists were female, aged 25-50, student or government or public enterprise officers. Their main objectives of traveling were relaxation (36%) and meeting or seminar (22%). The health tourism activities in Khon Kaen municipality could be divided into 4 types as follows: 1) health promoting services i.e. spa, health message and beauty message 2) sport club 3) meditation center and 4) health food restaurant. Direct to consumer by friends or relatives was the most popular way for public relations (11%). Spa, massage and herbal sauna were the most popular services among tourists.

2) Possible positive & negative health impacts: Tourists thought that their health would be getting better after receiving the health promoting services or consuming health food. Among provider groups, they mentioned about better quality of life from getting higher income, good public images and cultural exchange between Thai and foreign tourists. In addition, health tourism would expand tourism market, convey Thai cultural to the tourists and be proud of Thai massage. Possible negative health impacts were the followings: adverse health effects in consumers, receiving contact infection in providers and having more concern about English communication. More competitive environment may be occurred and can create conflicts within this business.

3) Factors related to the needs of spa, massage and herbal sauna: Tourists who have secured jobs such as government or private company officers and tourists who usually read health books were the group mostly needed the services.

Recommendations: A health tourism organization network should be established to jointly set up the accreditation system in health promoting service entrepreneurs. This is to ensure good quality services and to reduce negative health impacts.

Key words: Health Tourism, impacts, situation

สถานการณ์และผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ประเมินผลกระทบต่อสุขภาพที่คาดว่าจะเกิดจากพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการ

วิธีการศึกษา : เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ประกอบด้วย (1) การศึกษาสถานการณ์ ใช้การสนทนากลุ่ม สัมภาษณ์ และสัมภาษณ์เจาะลึก ในหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว (2) ศึกษาผลกระทบต่อสุขภาพและปัจจัย ใช้การสัมภาษณ์ จากการสุ่มแบบบังเอิญ ในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศระหว่างเดือนธันวาคม 2554 - มีนาคม 2555 จำนวน 200 ราย และสัมภาษณ์ผู้ประกอบการทางโทรศัพท์ ในประเด็นผลกระทบต่อสุขภาพ ผลการศึกษามีดังนี้

1) สถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในเขตเทศบาลนครขอนแก่น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 25 - 50 ปี มีอาชีพ นักเรียนหรือนักศึกษา ข้าราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยว คือ เพื่อพักผ่อน (ร้อยละ 36) รองลงมาคือ ประชุม/ สัมมนา (ร้อยละ 22) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในเขตเทศบาลนครขอนแก่น แบ่งได้เป็น 4 รูปแบบ ดังนี้ 1) สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ได้แก่ สปาเพื่อสุขภาพ นวดเพื่อสุขภาพ และนวดเพื่อเสริมสวย 2) สपोर्टคลับ 3) ศูนย์ปฏิบัติการ และ 4) ร้านอาหารเพื่อสุขภาพ ช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่นิยมมากที่สุด คือ “การพูดปากต่อปาก” ผ่านทางญาติ / เพื่อน (ร้อยละ 11) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการการท่องเที่ยวในรูปแบบสปา นวดผ่อนคลาย และ อบ ประคบสมุนไพร

2) ผลกระทบทางสุขภาพจากการท่องเที่ยว : ผลกระทบเชิงบวก พบว่า *กลุ่มผู้รับบริการ* น่าจะมีสุขภาพที่ดี จากการได้รับบริการและผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ดี มีคุณภาพ *กลุ่มผู้ให้บริการ* จะมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น จากการทำงานที่เพิ่มรายได้ และก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ระหว่างคนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพยังเป็นการกระตุ้นตลาดการท่องเที่ยว เกิดการถ่ายทอดเอกลักษณ์ของท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จัก สร้างความภาคภูมิใจต่อการนวดไทย ผลกระทบเชิงลบ พบว่า *กลุ่มผู้รับบริการ* อาจได้รับผลกระทบจากผลข้างเคียงต่อสุขภาพจากการรับบริการ *กลุ่มผู้ให้บริการ* อาจได้รับผลกระทบจากการเกิดโรคติดต่อจากผู้มารับบริการ ขาดความมั่นใจในทักษะการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ และเกิดการเลียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติ นอกจากนี้ยังอาจก่อให้เกิดการแข่งขันด้านการลงทุน นำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างสถานประกอบการ

3) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการ พบว่าปัจจัยที่สำคัญได้แก่ นักท่องเที่ยวกลุ่มที่รับรู้ข่าวสารทางหนังสือ สิ่งพิมพ์ด้านสุขภาพ ผู้ที่ประกอบอาชีพที่มีรายได้ค่อนข้างมั่นคง เช่น ข้าราชการ พนักงานบริษัท เป็นต้น มีแนวโน้มต้องการรูปแบบกิจกรรม สปา นวดผ่อนคลาย และ อบ ประคบสมุนไพร สูงกว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น

ข้อเสนอแนะ : เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพส่งผลกระทบต่อสุขภาพน้อยที่สุด ควรมีการจัดตั้งเครือข่ายองค์กรท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อร่วมกันพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานต่อไป

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ผลกระทบ สถานการณ์

1. หลักการและความเป็นมา

ปัจจุบันรูปแบบการท่องเที่ยวในประเทศไทย ได้รับการปรับเปลี่ยนรูปแบบและพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น กระแสการดูแลสุขภาพของคนในยุคนี้ ไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือชาวต่างชาติต่างให้ความสำคัญกับสุขภาพตนเองมากขึ้น การให้ความสนใจดูแลสุขภาพของตนเองโดยใช้วิถีธรรมชาติเป็นกระแสนิยมที่สอดคล้องกับทรัพยากรและภูมิปัญญาไทยดั้งเดิมที่มีอยู่ ส่งผลให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ในประเทศไทย นั่นคือ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นพบปะสังสรรค์ เพื่อมุ่งเน้นการดูแลสุขภาพ การบำบัดผ่อนคลายด้วยการนวดในรูปแบบต่าง การบำบัดด้วยน้ำ กิจกรรมเพื่อสุขภาพ เช่น การนั่งสมาธิ โยคะ และไทชิ

จากการสำรวจทัศนคติของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จำนวน 405 ราย เกี่ยวกับความคิดเห็นเรื่องจุดดึงดูดใจของประเทศไทยที่ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย โดยมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยและหอการค้าไทย ใช้วิธีสัมภาษณ์และสอบถามผู้ประกอบการทางโทรศัพท์และลงภาคสนาม ตั้งแต่วันที่ 22 ตุลาคม ถึง 27 ตุลาคม 2545 โดยแยกเป็นผู้ประกอบการร้านอาหาร (ในแหล่งท่องเที่ยว) จำนวน 180 ราย (44.44%) ธุรกิจทัวร์และจำหน่ายตั๋ว 112 ราย (27.66%) ธุรกิจขายของที่ระลึกและร้านหนังสือ 48 ราย (11.86%) ธุรกิจโรงแรม 41 ราย (10.12%) และอื่นๆ 24 ราย (5.93%) พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่าจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในประเทศไทย อันดับแรกคือ วัฒนธรรม โบราณสถานของประเทศไทย รองลงมาได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ความมีอัธยาศัยของคนไทย สถานบันเทิงในยามราตรี แหล่งจำหน่ายสินค้าเหมาะสำหรับติดต่อกิจ และท่องเที่ยวเชิงสุขภาพตามลำดับ² ความสำคัญของการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพที่เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ กอปรกับนโยบายของรัฐที่ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อคนไทยในภาพรวมในเชิงบวกและลบ ทั้งส่วนผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ประชาชนในฐานะเจ้าของบ้านและนักท่องเที่ยว ถ้ามุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน สังคมไทยจำเป็นต้องมีเครื่องมือ หรือ นวัตกรรมทางสังคมที่สามารถป้องกันและแก้ไขหรือบรรเทาผลกระทบในแง่ลบที่อาจเกิดจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

“การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ” เป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีศักยภาพ ที่ช่วยทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างโปร่งใสและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง เป็นเครื่องมือที่จะช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของสังคมเรื่องผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นเมื่อมีการตัดสินใจทางนโยบาย การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ทำให้สามารถมองเห็นทางเลือกในการสร้างมาตรการป้องกันความเสี่ยงทางสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้ที่มารับบริการที่เป็นนักท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ และผู้ที่มารับบริการอื่นๆ เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นได้

ประเด็นการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาผลกระทบเชิงบวกและลบที่มีผลต่อวิถีชีวิตของบุคคล ชุมชน สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับสุขภาพ และพัฒนาทางเลือกเชิงนโยบายที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดีและยั่งยืนในอนาคต โดยศึกษาผลกระทบทางสุขภาพ (Health Impact Assessment) จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น

² [cited 23 August 2004] ; Available from: URL: http://www.utcc.ac.th/informations/poll/01_11_2002.htm

2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและนักท่องเที่ยว
2. เพื่อประเมินผลกระทบเชิงบวกและลบต่อสุขภาพ ที่คาดว่าจะเกิดจากพัฒนาให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งส่งผลต่อวิถีชีวิตของบุคคลชุมชน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับสุขภาพ โดยพิจารณาจากความห่วงกังวลของกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและนักท่องเที่ยว
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการ

3. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาวินิจฉัยครั้ง ดำเนินการในพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

4. ระยะเวลาในการดำเนินงาน 8 เดือน ตั้งแต่เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2554 – เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2555

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์ด้านวิชาการ เป็นแนวทางการประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยวและได้องค์ความรู้ใหม่ด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
2. ประโยชน์ต่อสถาบัน เกิดการประสานงาน สหสาขาวิชาการ รวมถึงประชาชน ผู้ประกอบการ และหน่วยงานราชการ นักวิจัย ประชาชน ผู้ประกอบการ และหน่วยงานราชการได้รับการถ่ายทอดแนวคิดการประเมินผลกระทบ นำไปสู่การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อคนไทยทุกฝ่าย
3. ประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ เป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการวางแผน พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างยั่งยืน

6. ทบทวนวรรณกรรม

6.1 นิยามศัพท์

สุขภาพ (Health) คือ ภาวะที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 มิติ คือ สุขภาวะที่สมบูรณ์ทางกาย สุขภาวะที่สมบูรณ์ทางจิต สุขภาวะที่สมบูรณ์ทางสังคม และสุขภาวะที่สมบูรณ์ทางปัญญา

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ¹ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ที่สวยงามในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตและพักผ่อนหย่อนใจ ด้วยการแบ่งเวลาจากการท่องเที่ยวเพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและหรือ การบำบัดรักษาฟื้นฟู

¹ อารัญญ บัญชัย และจินตนา ตันตราวิฑูร.ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) : จุดขายใหม่ของการท่องเที่ยวไทย.วารสารเศรษฐกิจและสังคม.2546 ; 40,5 (พฤศจิกายน – ธันวาคม 2546).22-27

การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ² คือ การท่องเที่ยวพักผ่อนท่ามกลางธรรมชาติเรียนรู้วิถีการใช้ พลังงานจากธรรมชาติบำบัด และเสริมสร้างสุขภาพร่างกายและจิตใจให้สดชื่นผ่อนคลาย และนำกลับมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นิยมจัดเดินทางไปพักผ่อนต่างจังหวัดในโรงแรม รีสอร์ท หรือ ศูนย์สุขภาพ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้นิยามการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือ การท่องเที่ยวแบบองค์รวมในการ ส่งเสริมป้องกัน ฟื้นฟู และการบำบัดรักษา ที่ทำให้เกิดความสุข ความเพลิดเพลินทางกาย ใจ สังคม และปัญญา ก่อให้เกิดความสมดุลของชีวิต มีความต่อเนื่อง และมีทางเลือกที่หลากหลาย ซึ่งอาจเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา กีฬา การบริการด้านสุขภาพต่างๆ การผจญภัย และการพำนักระยะยาว เป็นต้น

6.2 ความเป็นมาเรื่องการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่มีความสนใจ และส่งผลกระทบต่อด้านบวกต่อการท่องเที่ยวและประชาคมโลก เนื่องจากประสงค์หลักของการท่องเที่ยวนี้ คือ การบำบัดโรค บำรุงสุขภาพกายและสุขภาพจิต มีโอกาสสร้างสรรค์ทางสังคมกับผู้อื่นในระหว่างการท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงทัศนคติในการรักษาสุขภาพมาสู่การเสริมสร้างคุณภาพให้สมบูรณ์ด้วยตนเองมากขึ้น การทำจิตใจให้สงบหรือการใช้ยาโรครักษาโรครักษาจากสมุนไพรที่มีผลกระทบต่อข้างเคียงน้อย

ในระยะเวลาสองสามปีที่ผ่านมา คนไทยเริ่มให้ความสนใจในเรื่องสุขภาพเพิ่มขึ้นจึงทำให้เกิดการคิดค้นรายการนำเที่ยวแบบใหม่ คือ **การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism)** โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้จัดให้มียุทธศาสตร์ส่งเสริมการขายการท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยว และมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546 ได้มอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุข กำหนดแผนยุทธศาสตร์สนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพของเอเชีย ตามนโยบายการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งได้มีการกำหนดเป้าหมายกลุ่มผลิตภัณฑ์ (Product Line) ไว้ 3 กลุ่ม คือ บริการด้านการแพทย์ (Medical Service) บริการส่งเสริมสุขภาพ (Alternative Health Service) และผลิตภัณฑ์สุขภาพและสมุนไพรไทย (Herbal Product) เพื่อพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ มาตรฐานการให้บริการและส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวประเภทนี้ให้เป็นแหล่งสร้างรายได้หลักอีกแหล่งหนึ่งของประเทศ³

6.3 ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยว⁴ ดังนี้

1) การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Tourism) เป็นการแบ่งเวลาจากการท่องเที่ยวมาทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในที่พักผ่อนหรือนอกที่พักผ่อน มีประโยชน์ในการสร้างจิตสำนึกต่อการส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักท่องเที่ยว รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

² ถนนหนทาง.การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health Tourism).วารสารถนนหนทาง.2543. (ธ.ค. 2543) 72-73.

³ วลัยยา โอฟาร์ตน์มณี และอารัญ บุญชัย.ท่องเที่ยว : บทบาทการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย.วารสารเศรษฐกิจและสังคม.2546 ; 40,5 (พฤศจิกายน - ธันวาคม 2546). 7-11

2) การท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ (Health Healing Tourism) เป็นการแบ่งเวลาจากการท่องเที่ยวไปรับบริการบำบัดรักษาสุขภาพ การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสุขภาพในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่มีคุณภาพมาตรฐาน

6.3.1 รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

1) การบริการส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่

- การนวดแผนไทย ด้วยการสัมผัสหรือกดบริเวณที่เจ็บ
- การนวดเท้า เป็นการนวดตามแนวเส้นเอ็น 10 เส้น โดยกระตุ้นเส้นสายให้ลมเดินสะดวก
- การอบ/ประคบสมุนไพร ด้วยการอบไอน้ำผสมกลิ่นหอม/ประคบไอร้อนจากพืชสมุนไพร
- สุคนธ์บำบัด (Aroma Therapy) คือ การส่งเสริมสุขภาพและการบำบัดด้วยกลิ่นหอม
- การบริการอาบน้ำแร่หรือสปา (Spa) เป็นวิธีการที่นิยมกันมากในประเทศไทย
- วารีบำบัด (Water Therapy) เป็นการออกกำลังกายในน้ำ หรือ Hydrotherapy
- การฝึกกายบริหารท่าฤๅษีดัดตน โดยอาศัยท่าทางการเคลื่อนไหวกับการหายใจเป็นหลัก
- การฝึกสมาธิแนวพุทธศาสตร์ (Buddhist Meditation) เป็นวิธีการฝึกจิตผ่อนคลายให้มีความสงบ

สุข

2) การบริการผลิตภัณฑ์สุขภาพ ประกอบด้วย

- การบริการอาหารและเครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ
- ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพและความงาม

เมื่อพิจารณาตามกิจกรรมเชิงสุขภาพ⁴ ได้แก่

- 1) การสนทนาสุขภาพ (Health Talk) เน้นการสนทนาที่สร้างชีวิตให้ยืนยาวและการใช้สมุนไพร
- 2) วิถีชีวิตไทย (Basic Thai Lifestyle) เช่น สมาธิ การฝึกจิต
- 3) การออกกำลังกายแบบไทย (Exercise Aerobic Thai Chances)
- 4) ภาษาและวัฒนธรรมไทย (Language & Culture)
- 5) การสังสรรค์และนันทนาการ (Night Party & Recreation)
- 6) ศิลปะไทยและหัตถกรรมไทย (Art & Handicraft)
- 7) การสัมมนา (Group Seminar)
- 8) ภูมิปัญญาไทย (Traditional Thai) เช่น นวดแผนไทย สมุนไพร การปรุงอาหารไทย
- 9) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco-Tourism)

ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งประเภทของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

- 1) การท่องเที่ยวเชิงฟื้นฟูสุขภาพและบำบัดรักษา เช่น สถานฟื้นฟูผู้สูงอายุ สถานนันทนาการ
- 2) การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ เช่น Fitness club, Sport club, สวนสุขภาพ ร้านนวด
- 3) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและความงาม เช่น คลินิกศัลยกรรมและความงามต่างๆ

⁴ สมทรง รัชนีเภา และคณะ. กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ. วารสารวิชาการสาธารณสุข.2542 ; 8.4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2542) .429-440.

- 4) ผลิตภัณฑ์สุขภาพและสมุนไพรไทย เช่น ร้านอาหารเพื่อสุขภาพ ร้านค้าสมุนไพร
- 5) สปา เช่น การบริการอาบน้ำแร่ กิจกรรมสวนธำบับด์ ธาราบำบัด ห้องอบไอน้ำ ห้องซาวน่า
- 6) สถานวิปัสสนากรรมฐาน

6.4 นักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourists)

มีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้⁶

- 1) กลุ่มผู้ไม่ป่วย ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป นักธุรกิจ นักการทูต
- 2) กลุ่มผู้สูงอายุชาวต่างประเทศ ที่จะมาดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุ 3-6 เดือน ต่อปี
- 3) กลุ่มผู้ป่วยประเทศเพื่อนบ้าน ที่จะใช้บริการทางการแพทย์ที่คุณภาพและเทคโนโลยีสูงกว่า
- 4) กลุ่มผู้ป่วยในประเทศพัฒนา ที่จะใช้บริการทางการแพทย์ที่ราคาต่ำกว่า
- 5) กลุ่มผู้ป่วยที่ควบคุมโรคได้ ประสงค์ใช้บริการฟื้นฟูสุขภาพและพักผ่อน

6.5 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจากการท่องเที่ยว

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย เช่น สภาพอากาศ สภาพแวดล้อม อาหาร ภาษา วัฒนธรรม หรือแม้แต่วิถีชีวิตยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพทำให้เกิดผลทางด้านบวกและด้านลบแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างง่ายดาย เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าทำให้อุปสรรคในการเดินทางหมดไป แต่อาจทำให้เกิดการแพร่กระจายของโรคหรือผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านจิตใจหรือโรคทางจิตเวชด้วย⁵

6.5.1 ผลกระทบทางสุขภาพกาย

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมีผลกระทบต่อสุขภาพกายของนักเดินทางท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก อันจะนำมาซึ่งการเจ็บป่วยที่เกิดจากการเดินทางท่องเที่ยว โดยปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ⁶

6.5.2 ผลกระทบทางสุขภาพจิต

การเดินทางท่องเที่ยวสร้างสุข ความประทับใจให้แก่ผู้ นักท่องเที่ยว และบ่อยครั้งที่การท่องเที่ยวนำมาซึ่งผลกระทบต่อจิตใจแก่นักท่องเที่ยว ญาติสนิท หรือแม้แต่คนใกล้ชิดทั้งทางตรง และทางอ้อม อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัญหาความเครียดอาจเกิดขึ้นได้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ต่างๆ ทำให้เกิดปัญหาการปรับตัว ความวิตกกังวล สับสน ภาวะเมาเวลา กระตุ้นให้เกิดภาวะซึมเศร้า ได้⁸

6.5.3 ผลกระทบทางสุขภาพสังคม

จากรายงานสำรวจผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสังคม⁷ พบว่า การรวมกลุ่มของคนในพื้นที่ ซึ่งเกิดจากการรวมกลุ่ม เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว เป็นผลกระทบที่ดีทางสังคม อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาในพื้นที่มีบางส่วนพบว่ามี ความขัดแย้งของกลุ่มบุคคลในพื้นที่เกิดขึ้น เนื่องจากกรอบแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกัน ความขัดแย้งอันเนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมได้ส่วนเสียในเชิงเศรษฐกิจ ยกตัวอย่างเช่น ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการแสดงงูจงอาง ที่บ้านโคกสง่า จังหวัดขอนแก่น เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ยังถือว่าไม่มีผลกระทบที่รุนแรงต่อสังคมมากนัก

⁵ นวพร หิริญวิวัฒน์กุล.จิตเวชศาสตร์การเดินทาง.วารสารวิชาการสาธารณสุข.2545 ; 11.4 (กรกฎาคม – สิงหาคม 2545).420-426.

⁶ สมชัย บวรกิตติ และนิตยา จันทร์เรื่อง มหาผล. การเดินทางกับผลกระทบต่อสุขภาพ 3.วารสารวิชาการ สาธารณสุข.2546 ; 12.2 (มีนาคม – เมษายน 2546) .185-192.

⁷ ศูนย์บริการวิชาการ.โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุดรธานี นองคาย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น : ขอนแก่น .2545

6.5.4 ผลกระทบทางสุขภาพด้านศีลธรรมและปัญญา

ในผลกระทบทางด้านบวกของการท่องเที่ยวต่อด้านศีลธรรมและปัญญา นั้น ที่เห็นได้ชัดเจนคือในการท่องเที่ยวบางแหล่งที่นักท่องเที่ยวต้องการเข้าไปท่องเที่ยววิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในชุมชน บางแหล่งมีการร่วมกลุ่ม การร่วมทำงานตามประเพณีเพื่อเป็นจุดดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว และพัฒนาปรับปรุงสินค้า บริการต่างๆ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีการส่งเสริมทักษะถ่ายทอดแก่คนในท้องถิ่น รวมถึงเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม เพิ่มกระบวนการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพมีมาตรฐานยิ่งขึ้น

7. ระเบียบวิธีการวิจัย

1) สถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

การศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในครั้งนี้ ใช้วิธีเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์เจาะลึกดังรายละเอียดดังนี้

การสนทนากลุ่ม (Focus group)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดให้มีการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์/สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ รูปแบบโครงสร้างสถานบริการ หน้าที่และ การให้บริการที่ร่วมวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่น จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค เส้นทางเลือกและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่สามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาได้

ในการจัดสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยตัวแทนจากสถานประกอบการประเภทสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จำนวน 9 คน สปอร์ตคลับ จำนวน 2 คน ศูนย์ปฏิบัติธรรม (พระภิกษุ) จำนวน 3 รูป ร้านอาหารเพื่อสุขภาพ จำนวน 1 คน และอื่นๆ เช่น สำนักงานการท่องเที่ยวขอนแก่น เขต 3 มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 5 คน

การสัมภาษณ์เชิงลึก

การศึกษานี้ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกในผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อศึกษาประเด็นเพิ่มเติมภายหลังการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน

แบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลบางส่วนที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับประเมินผลกระทบทางสุขภาพจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในส่วนของข้อมูลทั่วไปเพื่อแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ด้านรูปแบบการและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว และศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการ

2) ผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และปัจจัยที่สัมพันธ์กับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการ

การศึกษาส่วนนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครขอนแก่น การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non – probability sampling) ชนิดบังเอิญ (Accidental sampling) ดำเนินการสอบถามในช่วงเดือนธันวาคม 2548 – มีนาคม 2549 จำนวน 200 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์จำนวน 197 ฉบับ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ เกี่ยวกับประเด็นผลกระทบทางสุขภาพทั้งทางบวก และทางลบที่อาจเกิดขึ้นในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ (สปา / นวด / อบ/ ประคบสมุนไพร) จำนวน 6 แห่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

นำมาวิเคราะห์จำนวน (Frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้สถิติ Chi square (χ^2) และคัดเลือกตัวแปรเพื่อใช้ศึกษา ปัจจัยที่สัมพันธ์กับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการ ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) โดยใช้วิธี Forward Stepwise

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

นำมาวิเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ เรียบเรียงเขียนเป็นรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ก่อนวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลในเรื่องความตรง ความน่าเชื่อถือของข้อมูล ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลจากใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่แตกต่าง นับตั้งแต่การสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์เจาะลึก และการสนทนากลุ่ม

8. ผลการศึกษา

8.1 สภาพการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ผลการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 197 คน พบว่า เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 145 คน และเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวน 52 คน ซึ่งนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีลักษณะประชากรดังนี้ ลักษณะของนักท่องเที่ยวที่เหมือนกัน ได้แก่ ด้านเพศ อายุและ อาชีพ โดยพบว่า นักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 58.9 และ 41.1 ตามลำดับ อยู่ในช่วงอายุ 25 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.5 ประกอบอาชีพ นักเรียนหรือนักศึกษา ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และประกอบธุรกิจส่วนตัว ส่วนลักษณะนักท่องเที่ยวที่แตกต่าง ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 -10,000 บาทต่อเดือน ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,000 บาทขึ้นไป

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มผู้ประกอบการสถานบริการเพื่อสุขภาพ พบว่า ลูกค้าส่วนใหญ่ที่มาใช้บริการเป็นนักท่องเที่ยวทั่วไปที่อาศัยในเขตจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดข้างเคียง และเป็นลูกค้าประจำ ส่วนลูกค้าชาจร ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ เจ้าของธุรกิจส่วนตัว ผู้สูงอายุ แพทย์ และเกือบทุกอาชีพ อายุเฉลี่ย 28-65 ปี

สำหรับการท่องเที่ยวในรูปแบบสปอร์ตคลับ เป็นลูกค้าในพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น และจังหวัดใกล้เคียง ตลอดจนนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติที่เดินทางเข้ามาและสนใจในเรื่องสุขภาพ

...ลูกค้าที่มาเป็นลูกค้าที่รักสุขภาพ ลูกค้าที่อยู่ในขอนแก่น รอบๆ กาลสินธุ์ เลย์ มหาสารคาม ลูกค้าชาจรที่มาพัก มาเที่ยว ลูกค้าฝรั่งมา walk in มาสมัครสมาชิก แต่จะมาเล่นช่วงเช้าเสียเยอะ ฝรั่งจะรักษาสุขภาพค่อนข้างใช้บริการค่อนข้างเยอะ...

(สนทนากลุ่ม. เพาเวอร์สปอร์ตคัพ, 21 พฤษภาคม 2549)

รูปแบบการปฏิบัติธรรม ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษา พนักงานบริษัท ข้าราชการ มาฝึกเป็นหมู่คณะ หรือ รายบุคคล มาปฏิบัติธรรมด้วยจิตศรัทธา ซึ่งชาวต่างชาติบางรายมาปฏิบัติธรรมแบบชาจรเป็นจำนวนมาก ...ผู้มาปฏิบัติธรรมส่วนใหญ่ที่มาเป็นชาวบ้านใกล้เคียง และลูกศิษย์ที่ศรัทธาในหลวงพ่อสาราญ บางอยู่ในต่างจังหวัดก็มา ประกอบอาชีพต่างๆ กันไป ทั้งข้าราชการ ธุรกิจส่วนตัว พนักงานบริษัท... (สนทนากลุ่ม. วัดป่าธรรมอุทยาน, 21 พฤษภาคม 2549)

...ตั้งแต่อาทิตย์ก่อนมาจำวัดเป็นปีที่ 3 มีชาวต่างชาติที่เข้าไปร่วมปฏิบัติธรรมในตอนนี้ที่ลงทะเบียนไปแล้ว 22 คน แบ่งออกเป็นชาวอเมริกาเป็น 3 คน ชาวเยอรมัน 14 คน ชาวมาเลเซีย 2 คน ฮอนแลนด์ 2 คน และมีแคนาดาที่กำลังปฏิบัติธรรมอยู่ในปัจจุบันนี้ 2 คน มาจากแคนาดา มาจากอเมริกา จะเข้า course 5 วัน 7 วัน 10 วัน 15 วัน และมีกลุ่มหนึ่งที่มาอยู่ยาวนานมาก 5 เดือน 2 คนเป็นชาวมาเลเซีย และกลุ่มหนึ่งประเภทผ่านมาและก็ผ่านไปมีเยอะมาก วันหนึ่งก็ 2 คน 3 คน ที่มีชาวต่างชาติเข้าไป... (สนทนากลุ่ม. ศูนย์ปฏิบัติธรรมวัดเวฬุวัน, 21 พฤษภาคม 2549)

สำหรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพรูปแบบร้านอาหารเพื่อสุขภาพ พบว่า นักท่องเที่ยวมีทั้งเพศชายและเพศหญิง หลากหลายอาชีพ ทั้ง นักศึกษา ข้าราชการ พ่อค้าแม่ค้า อายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป

จะเห็นได้ว่า จากข้อมูลแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม พบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในเขตเทศบาลนครขอนแก่น มีทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่เป็นชาวไทยที่อาศัยในพื้นที่ อายุตั้งแต่ 25 - 65 ปี มีอาชีพ นักเรียน-นักศึกษา ข้าราชการ โดยคนไทยฐานรายได้ ประมาณ 5,000-10,000 บาท ส่วนนักท่องเที่ยวจะมีฐานรายได้ที่เดือนละ 30,000 บาทขึ้นไป

วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครขอนแก่นของนักท่องเที่ยวคือ ท่องเที่ยวหรือพักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 36 รองลงมาคือ ประชุมหรือสัมมนาหรือนิทรรศการ คิดเป็นร้อยละ 22 โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีจุดประสงค์หลักในการท่องเที่ยวหรือพักผ่อนเหมือนกัน คิดเป็นร้อยละ 33 และ 44 ตามลำดับ

สิ่งจูงใจในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดขอนแก่นของนักท่องเที่ยวคือ การคมนาคมสะดวก คิดเป็นร้อยละ 17 รองลงมาคือ มีแหล่งท่องเที่ยวมาก ภูมิประเทศหรือทิวทัศน์สวยงาม บรรยากาศเงียบสงบ คิดเป็นร้อยละ 9 เท่ากัน โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยคิดว่าสิ่งจูงใจมากที่สุดคือ การคมนาคมสะดวก คิดเป็นร้อยละ 21 ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติคิดว่าสิ่งจูงใจมากที่สุด คือ ค่าครองชีพต่ำ คิดเป็นร้อยละ 17

นอกจากนี้ ผลจากการสนทนากลุ่ม พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้าพักในโรงแรมจะมีวัตถุประสงค์เพื่อการประชุม สัมมนา ควบคู่กับการพักผ่อนไปพร้อม ซึ่งพบว่ามีย่านนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยมากที่มาเที่ยวพักผ่อนที่ขอนแก่น หรือ มาท่องเที่ยวแบบกลุ่มทัวร์เที่ยวขอนแก่นโดยเฉพาะ

...ทางโรงแรมจัดที่พักเพื่อรองรับลูกค้าทั้งภายในและชาวต่างชาติ ที่เข้ามาพัก หรือมาท่องเที่ยว เรายังมีการจัดประชุมสัมมนา ในระดับ ขอนแก่นหรือระดับประเทศ หรือว่าระดับนานาชาติ ยกตัวอย่างในที่ผ่านมา APEC ... (สนทนากลุ่ม. โรงแรมโซฟิเทล, 21 พฤษภาคม 2549)

...จะพบว่าลูกค้าที่มาเที่ยวขอนแก่น ผ่านบริษัททัวร์น้อยมาก ขนาดโรงแรมเราเองเป็นกลุ่มลูกค้าที่ส่งมาจากตุลิต ก็จะเป็นกลุ่มโรงแรมส่งมา เป็นลักษณะกลุ่มทัวร์ส่งมา...

(สนทนากลุ่ม. โรงแรมเจริญธานีปรีนเซส, 21 พฤษภาคม 2549)

สิ่งสำคัญในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้ส่วนหนึ่ง คือ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตความเป็นไทย นักท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อยที่เข้ามาท่องเที่ยว เพราะต้องการพักผ่อน ผ่อนคลายความเครียดหลังจากเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน และได้รับการบำบัดดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิตใจ ด้วยศาสตร์การรักษาในรูปแบบนวดไทย สปา โดยอาศัยหลักการสัมผัสทั้ง 5 คือ รูป รส กลิ่น เสียง และสัมผัส สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวจนต้องกลับมาใช้บริการหรือกลับท่องเที่ยวในที่แห่งนี้อีกครั้ง

... นักท่องเที่ยวเข้ามาหาเราเพื่อผ่อนคลาย ทางด้านสุขภาพร่างกายแล้ว ก็จะเป็นการบำบัดทางด้านจิตใจไปด้วยกัน เพราะเราจะใช้ศาสตร์ของรูปแบบของสปาณะคะ โดยที่เราใช้ศาสตร์ สัมผัสทั้ง 5 คือ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส คือการให้บริการลูกค้าณะคะ ลูกค้าที่เข้ามานี้ก็ือ สามารถเข้ามาและก็ผ่อนคลายจริงๆ เราจะเน้นในเรื่องการนวดเพื่อสุขภาพ ผ่อนคลายเพื่อสุขภาพ...

(สนทนากลุ่ม. ชีวาทิพย์สปา, 21 พฤษภาคม 2549)

8.2 การประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ผลการศึกษาผลกระทบทางสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สรุปได้ดังนี้ 1)

ผลกระทบเชิงบวก

ผลกระทบเชิงบวก ต่อกลุ่มผู้รับบริการ (นักท่องเที่ยว)

จากการศึกษา พบว่า “ด้านร่างกาย” ผู้รับบริการได้รับการบริการและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสุขภาพที่ดี มีคุณภาพ ได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับสินค้าและบริการที่เป็นประโยชน์ จากเจ้าหน้าที่มีทักษะและความชำนาญ ผ่านการรับรองจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ มีอุปกรณ์ที่ทันสมัย เพียงพอต่อความต้องการ “ด้านจิตใจ” ทำให้เกิดความปลอดภัยจากบริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ต่างๆ ช่วยให้ผู้รับบริการรู้สึกผ่อนคลาย ลดความตึงเครียด เมื่อยล้าจากการทำงาน อาการเจ็บปวดเป็นอย่างดี ส่งผลให้สุขภาพของผู้รับบริการได้รับการพัฒนาและรักษาอย่างเต็มที่ “ด้านสังคม” ได้รับบริการที่คุ้มค่ากับราคา เลือกรับบริการที่ใกล้บ้าน และ “ด้านจิตวิญญาณ” ภาควิชาจิตในภูมิปัญญาท้องถิ่น และเกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยว

ผลกระทบเชิงบวก ต่อกลุ่มผู้ให้บริการ (เจ้าของสถานประกอบการและพนักงาน)

ผลกระทบเชิงบวก ที่กลุ่มผู้ให้บริการได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คือ “ด้านร่างกาย” ดูแลรักษาสุขภาพตนเองให้แข็งแรง “ด้านจิตใจ” การท่องเที่ยวเจริญเติบโต ทำให้พนักงานงานมีกำลังใจในการทำงาน “ด้านสังคม” ก่อให้เกิดการสร้างงาน มีรายได้เพิ่ม ทำให้มีกำลังใจและความสุขในการทำงาน การฝึกอบรมช่วยให้เกิดเชื่อมั่นในทักษะฝีมือและได้รับการยอมรับจากสังคมและผู้รับบริการ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้เศรษฐกิจของจังหวัดเจริญเติบโต มีระบบเงินหมุนเวียนภายในสถานประกอบการขยายใหญ่ขึ้น เกิดการจ้างงาน และการกระจายรายได้ให้ชุมชน สร้างความมั่นคงด้านอาชีพ ลด

การอพยพ ของแรงงานไปทำงานในถิ่นอื่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพถือเป็นการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่ดีแก่คนท้องถิ่น และ “ด้านจิตวิญญาณ” ชาวต่างชาติเกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ความเป็นอยู่คนไทย ทำให้ภูมิปัญญาของคนไทยที่คนรุ่นก่อนสั่งสมมานานได้รับความสนใจจากคนรุ่นใหม่เพิ่มขึ้น และเกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตเหล่านี้ต่อไป

ผลกระทบเชิงบวก ต่อภาพรวมของจังหวัด

จากการศึกษาผลกระทบเชิงบวกในภาพรวมของจังหวัด พบว่า “การศึกษา” จากการแข่งขันทางการตลาด ทำให้สถาบันการศึกษาหรือสถานประกอบการเร่งพัฒนาและผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพออกมารองรับตลาดแรงงาน เสริมทักษะของคนในพื้นที่ให้มีการพัฒนามาตรฐานขั้นต่ำที่รับรองได้ โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะการสื่อสารกับชาวต่างประเทศ “การสื่อสาร” การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นถือเป็นการประชาสัมพันธ์ทางหนึ่ง ผ่านการโฆษณา ทางสื่อสารมวลชนในระดับท้องถิ่น จังหวัด และประเทศ ทำให้สามารถถ่ายทอดเอกลักษณ์ วัฒนธรรม ชื่อเสียงของท้องถิ่นให้ทุกคนได้รู้และเข้าใจ รวมถึงการสร้าง ความภาคภูมิใจ ลบล้างทัศนคติของคนทั่วไปของคนที่มีต่ออาชีพบางอย่าง เช่น พนักงานนวด หรือ หมอนวดได้ “การสาธารณสุข” การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเปิดโอกาสให้พื้นที่ได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานราชการมากขึ้น ทำนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพสถานประกอบการ และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น

2) ผลกระทบเชิงลบ ผลกระทบเชิงลบทางสุขภาพจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สรุปได้ดังนี้

ผลกระทบเชิงลบต่อผู้รับบริการ (นักท่องเที่ยว)

ผู้รับบริการอาจได้รับผลกระทบเชิงลบที่เกิดขึ้น “ด้านร่างกาย” ปัญหาสุขภาพเดิม โรคประจำตัวกำเริบสภาพร่างกายไม่พร้อมรับบริการหรือการมารับบริการครั้งแรก เกิดโรคติดต่อจากผู้ให้บริการ แพ้สารเคมีและผลิตภัณฑ์ที่ใช้ และ ได้รับอันตรายจากอุปกรณ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน “ด้านจิตใจ” เกิดความกังวลในบริการ ผู้ให้บริการ และสถานบริการ “ด้านสังคม” ทำให้ค่าครองชีพเพิ่มขึ้น เกิดการอพยพของแรงงานชนบทเข้าไปยังเมืองท่องเที่ยว และ “ด้านจิตวิญญาณ” เกิดค่านิยมในด้านวัตถุมากกว่าจิตใจ เกิดการเลียนแบบและเลือกใช้บริการยกระดับฐานทางสังคม เป็นต้น

ผลกระทบเชิงลบต่อผู้ให้บริการ (เจ้าของสถานประกอบการ และพนักงาน)

ผู้ให้บริการอาจได้รับผลกระทบเชิงลบ ได้แก่ “ด้านร่างกาย” ได้รับอันตรายจากการออกแรงนวดมากเกินไปปวดเมื่อย ได้รับความร้อนจากการทดสอบประคบสมุนไพรกับตัวเอง เกิดโรคติดต่อจากผู้มารับบริการ “ด้านจิตใจ” ขาดความมั่นใจในทักษะ ประสบการณ์การให้บริการ และการสื่อสารกับลูกค้าต่างชาติ เกิดการแข่งขันทางการตลาด ขัดแย้งแย่งลูกค้า “ด้านสังคม” เกิดการแย่งพนักงานที่มีประสบการณ์ มีการแข่งขันทางการตลาดสูงขึ้น ต้นทุนการให้บริการสูง ราคาบริการสูง ในพื้นที่ที่มีความชุกของนักท่องเที่ยว อาจเกิดปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด ตามมา สาธารณูปโภคไม่พร้อมรับนักท่องเที่ยว และ “ด้านจิตวิญญาณ” เกิดความต้องการและเลียนแบบการตกแต่งร้านจากที่อื่น เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น สร้างค่านิยมและเลียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติ เป็นต้น

ผลกระทบเชิงลบต่อภาพรวมของจังหวัด

ผลการศึกษเกี่ยวกับผลกระทบเชิงลบจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของจังหวัด พบว่า เศรษฐกิจ การแข่งขันด้านการลงทุนสูง ทำให้ร้านที่ต้นทุนต่ำเสียเปรียบต่อร้านที่มีต้นทุนสูงกว่า ภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างสถานประกอบการด้วยกันเอง การเปลี่ยนแปลงของบุคลากรจะเพิ่ม อัตราค่าบริการมีราคาสูง เหมาะสมกับเฉพาะบางกลุ่มประชากรเท่านั้น “วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต” นักท่องเที่ยวปฏิบัติตัวไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย เกิดแหล่งมั่วสุม ปัญหาต่างๆ ก่อให้เกิดความวุ่นวายในสังคมมากขึ้น “การสื่อสาร” พนักงานเจ้าของสถานประกอบการ เจ้าหน้าที่และคนในชุมชน ไม่มีความพร้อม และขาดความรู้ในการสื่อสารกับคนกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความไม่เข้าใจ ไม่ประทับใจ และไม่ต้องการมาท่องเที่ยวอีก ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดน้อยลง “การสาธารณสุข” จังหวัดพัฒนา สาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา และคมนาคม ไม่ทันต่อความต้องการ ทำให้ไม่สามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้

8.3 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการในรูปแบบสปา นวดผ่อนคลาย และอบ ประคบสมุนไพร

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพรูปแบบสปา นวดผ่อนคลาย และอบ ประคบสมุนไพร ได้แก่ อาชีพ รายได้ รูปแบบการเดินทาง การรับรู้ข้อมูลผ่านหนังสือ สิ่งพิมพ์ด้านสุขภาพ และการรับรู้ข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยใช้เทคนิคถดถอย โลจิสติก วิธี Forward Stepwise พบว่า

- นักท่องเที่ยวที่ประกอบอาชีพที่มีรายได้สูง ได้แก่ อาชีพข้าราชการ พนักงานบริษัท ธุรกิจส่วนตัวและค้าขาย มีแนวโน้มต้องการรูปแบบกิจกรรม สปา นวดผ่อนคลาย และ อบ ประคบสมุนไพร สูงกว่า นักท่องเที่ยวที่ประกอบอาชีพที่มีรายได้ต่ำ คิดเป็น 8 เท่า
- นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไป มีแนวโน้มต้องการรูปแบบกิจกรรม สปา นวดผ่อนคลาย และ อบ ประคบสมุนไพร สูงกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าคิดเป็น 7.7 เท่า
- นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวเอง มีแนวโน้มต้องการรูปแบบกิจกรรม สปา นวดผ่อนคลาย และ อบ ประคบสมุนไพร สูงกว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวแบบทัวร์ คิดเป็น 8.6 เท่า
- นักท่องเที่ยวที่รับรู้ข่าวสารทางหนังสือ สิ่งพิมพ์ด้านสุขภาพมีแนวโน้มต้องการรูปแบบกิจกรรม สปา นวดผ่อนคลาย และ อบ ประคบสมุนไพร สูงกว่า คนที่ไม่ได้รับรู้ข่าวสารผ่านเส้นทางนี้ คิดเป็น 17.3 เท่า
- นักท่องเที่ยวที่รับรู้ข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มต้องการรูปแบบกิจกรรม สปา นวดผ่อนคลาย และ อบ ประคบสมุนไพร สูงกว่า คนที่ไม่ได้รับรู้ข่าวสารผ่านเส้นทางนี้ คิดเป็น 3.3 เท่า

ดังนั้น หากทางจังหวัดต้องการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเฉพาะรูปแบบสปา นวดผ่อนคลาย และ อบ ประคบสมุนไพรในเขตเทศบาลขอนแก่น จึงควรคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะดังกล่าว

9. ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพส่งผลกระทบต่อสุขภาพน้อยที่สุด และบรรเทาความห่วงกังวลของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ประมวลข้อเสนอแนะ ดังนี้

1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- ด้านการศึกษา แก่ผู้ให้บริการ

1. ควรพัฒนาระบบการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพิ่มทักษะ และควบคุมคุณภาพการบริการ อาจทำโดยผนวกเป็นเงื่อนไขประกอบการต่ออายุใบอนุญาต
2. ควรมีการเพิ่มทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร เพื่อใช้ในการสนทนากับชาวต่างชาติ
 - ด้านการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อหนังสือ สิ่งพิมพ์ด้านสุขภาพ และอินเทอร์เน็ต
3. ให้ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะด้านศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่นซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อน อาทิ การถ่ายรูปกับพระพุทธรูป การปฏิบัติตน เมื่อเข้าสู่สถานที่ที่มีข้อห้ามต่างๆ
 - ด้านมาตรฐานการให้บริการ ของสถานประกอบการ
4. จัดตั้งเครือข่ายองค์กรท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เพื่อร่วมกันพัฒนากลยุทธ์ในการยกระดับการบริการ และพัฒนาบุคลากรทั้งด้านทักษะการให้บริการและการพัฒนาผลิตภัณฑ์
5. พัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานสถานประกอบการ

2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงมาตรฐานของการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพในรูปแบบต่างๆ เช่น นวดแผนไทย การบริหารท่าฤๅษีตัดต้นหรือโยคะ การกดจุดหรือนวดฝ่าเท้า การทำสปา เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาเชิงลึกถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างยั่งยืน

10. เอกสารอ้างอิง

1. การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health & Spa). [cited 22 April 2006] ; Available from : URL: <http://www.welcome2thai.com/activities/health/health.th.html>
2. [cited 23 August 2004] ; Available from : URL: http://www.utcc.ac.th/informations/poll/01_11_2002.htm
3. อารัญ บุญชัย และจินตนา ตันศราววิฑูร.ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) : จุดขายใหม่ของการท่องเที่ยวไทย.วารสารเศรษฐกิจและสังคม.2546 ; 40,5 (พฤศจิกายน – ธันวาคม 2546).22-27
4. ถนนหนทาง.การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health Tourism).วารสารถนนหนทาง.2543. (ธันวาคม 2543). 72-73.
5. วัลยา โอพาร์ตน์มณี และอารัญ บุญชัย.ท่องเที่ยว : บทบาทการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย.วารสารเศรษฐกิจและสังคม.2546 ; 40,5 (พฤศจิกายน – ธันวาคม 2546).7-11

Career Choice Indicators of BSTTE-DT: A Gender Perspective

Kristy R. Avelina, Sheena P. Cullamat, Annette C. Jarilla,
Joelan L. Cañete and Dr. Michael Art R. Napoles

Department of Technology Teacher Education, College of Education,
MSU-Iligan Institute of Technology, Philippines
mikeart_rage@yahoo.com

Abstract

The selection of a career or profession is one of the most important things of life. But it is equally difficult. The lack of guiding services, proper counselling and ever increasing unemployment has further complicated the matter. The choice of a career should not be made by accident or by total force of circumstances. It should be made by foresight and common sense. A lot of factors to be considered that can affect the student's choice of career, it comprises of parents, peers, teachers, employment opportunities, salary, security and the environment.

The purpose of this research is to determine the future career choice of the BSTTE-Drafting Technology students have a bearing on to their gender differences. A questionnaire was adapted from Diwag, Emit and Lasmarias study. The questionnaire was developed to scrutinize the socio-economic profile of the students, their perceptions on career choice, and the factors influencing their choice of career. The questionnaire was disseminated to 70 students both male and female from Bachelor of Science in Technology Teacher Education at the College of Education, MSU-IIT. The findings of each degree are presented along with the interpretation and discussion regarding the results of the survey. The outcome of the study suggested that in terms of the influences, the common factors affect both male and female respondents are the salary and security. For the female respondents, aside from security and salary, they also consider their parents and the environment as influential factors towards their choice of career.

Overall, all the findings are quite positive since the response of each respondent regarding the variables that were presented in this study are closely related to each other without considering their gender differences.

Keywords: Career Choice Indicators, Gender Perspective, Indicators of BSTTE-DT

Introduction

Career Choice is the most important event in an individual's life. Person's success and consequently; satisfaction and happiness depend on how accurately he chooses his career (Lateef, 2017). Choosing a career path can help you set professional goals and develop a strategy for getting where you want to be. While elements of your path may change over time due to choice or circumstance, having an overall professional objective with which to guide yourself will help you make critical decisions with greater clarity.

Gender is a concept that describes how societies determine and manage sex categories; the cultural meanings attached to men and women's roles; and how individuals understand their identities including, but not limited to, being a man, woman, transgender, intersex, gender queer and other gender positions. Gender involves social norms, attitudes and activities that society deems more appropriate for one sex over another. Gender is also determined by what an individual feels and does (Zevallos, 2014).

With a gender perspective, the focus is on relations between women and men and the way in which these relations affect the status and life conditions of women and men in different environments. The gender perspective exposes how power relations in society strengthen or weaken the ability of individuals and groups to exercise their human rights and have them respected. It also opens doors to the analysis of other power structures: class, age, sexuality, residence (urban or rural), color of skin and disability are some of the many categories affecting the status of individuals in society and their right to a decent life (Forum Syd, 2005).

Gender influences a wide range of career-related attitudes, behaviors, and outcomes. This includes career choice, career experiences, occupational health, work attitudes, other people's perceptions, and career outcomes. Therefore, to understand individuals' careers, it is important to consider gender (Greenhaus & Callanan, 2006). Men and women differ considerably in their career choices, and many factors contribute to these differences. Another reason for male-female differences in career choice relates to career-related self-efficacy perceptions, or beliefs in one's ability to be successful in a wide range of career pursuits. Women have less access to the types of experience necessary for developing strong beliefs in their abilities to master career-related tasks, particularly tasks in male-dominated occupations and majors. (Greenhaus & Callanan, 2006).

Choice of career is not only central to one's lifestyle, but is also a vital aspect of the physical and emotional well-being of the individuals and their families. The choice of career is a crucial problem for a student (Lateef, 2017).

College students choose their job fields for many reasons. The factors that affect this decision include family, passion, salary, and past experiences. In addition to these factors, race and gender can also affect what field a student may choose. Some professions have greater percentages of a certain gender or race (Fizer, 2013). The gender perspective looks at the impact of gender on people's opportunities, social roles and interactions. Successful implementation of the policy, program and project goals of international and national organizations is directly affected by the impact of gender and, in turn, influences the process

of social development. Gender is an integral component of every aspect of the economic, social, daily and private lives of individuals and societies, and of the different roles ascribed by society to men and women.

The career choice you make determines a huge part of the rest of your life. After all, you spend large parts of your life working. The choice for a career or profession is not an easy one. If you find out you have chosen the wrong profession, it is even more important to carefully think about the next step.

The main purpose of this study is to determine and compare the perceptions between the female and the male students of the Bachelor of Science in Technology Teacher Education- Drafting Technology in Mindanao State University- Iligan Institute of Technology, Iligan City on their future career choices pertaining to their gender differences and the factors that influences them in choosing a career. The objective of this study is to provide discernments or insights that will serve as a great help to the next generation of BSTTE-DT students in choosing their career in the future. For them to be entitled to make well-informed choices about their future working lives and to translate these effectively into appropriate decisions and actions in pursuing a career after college.

Conceptual Framework

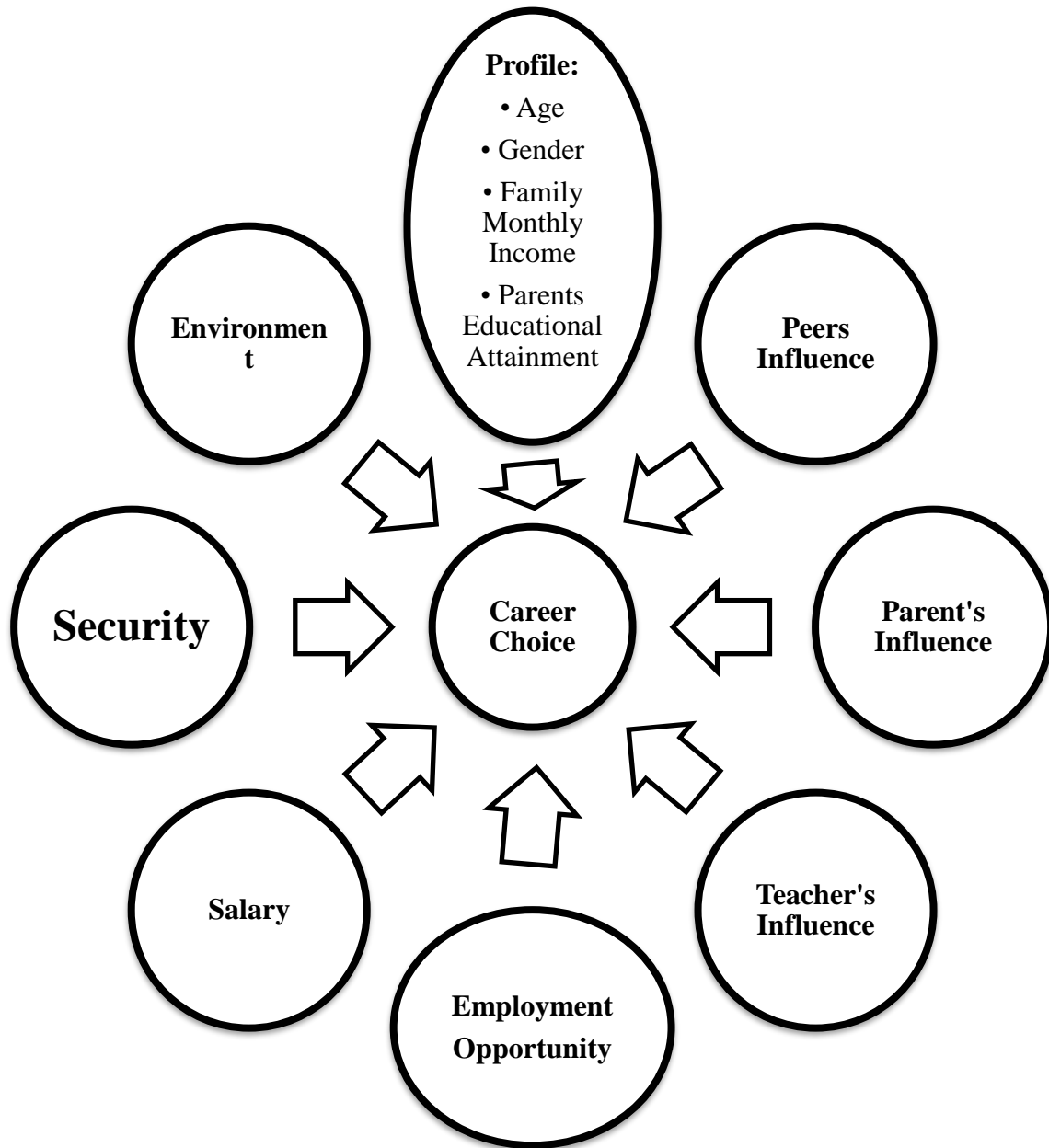

Figure 1. Schematic Diagram Showing the Conceptual Framework of the study.

*The diagram was adapted from the study of Diwag et al entitled *Career Choice of BSTTE-IT: A Gender Perspective*.

The independent and dependent variable are considered in this study. The independent variables are the Socio Economic Profile of the students which can influence their perception in choosing a career such as Age and Gender. They are among the variables that affect decision making, or rather, that allow one to establish individual differences. The fact is that our decisions are affected by our beliefs about the characteristics that differentiate the sexes.

Parent's Educational Attainment – to point out whether the level of parents' education can affect the student's career choice. Family Income – the income level of families may determine what career a student chooses during a specific time in the student's life; choices. Peers influence – to test whether they were not influenced by their peers or friends for the sake only of company. Parents influence – there may be those that simply followed in the steps of a parent because they felt comfortable or had no choice. This is to determine whether they have chosen this career on their own interest or was just forced to do so. Genders perspective – both men and women have experienced career-related stereotypes and how we view ourselves as individuals may influence both the opportunities and barriers we perceive as we make career decisions. Career opportunity – Job opportunities offered when they graduate. Salary – the earning potential of your chosen profession is likely to be a factor that influences your career path because you also have your personal financial needs to consider which likely also affects the career choices you make. Security – in choosing a career, one should always consider his/her safety in the workplace thus making it an important factor in the career path that you will choose. Lastly, their Environment – environmental factors such as culture and community influence the career choice made by students. These variables will affect the dependent variable which is the Students Career Choice.

Statement of the Problem

The main objective of this study is to determine the perceptions on the future career choices of the Bachelor of Science in Technology Teacher Education- Drafting Technology students in Mindanao State University- Iligan Institute of Technology, Iligan City. The succeeding specific questions were addressed in the study:

1. What is the socio-economic profile of the respondents in terms of the following:
 - 1.1 Age
 - 1.2 Gender
 - 1.3 Family Monthly Income; and
 - 1.4 Parent's Educational Attainment
2. What is the gender perspective of the respondents on their career choice?
3. What are the factors that influence gender perspective towards career choice?
 - 1.1 Parents
 - 1.2 Peers
 - 1.3 Teachers
 - 1.4 Employment Opportunity
 - 1.5 Salary
 - 1.6 Security; and
 - 1.7 Environment
4. Is there a significant relationship between the gender differences of the respondents, their perception and the factors that influence their career choice?
5. What recommendations can be proposed based on the findings of the study?

Scope and Limitations

This study was mainly focused on the perception of the BSTTE-Drafting Technology students on their career choices considering the gender differences and the influence from peer, parents, teachers, employment opportunities, salary, security and environment. The respondents of the study was composed of (25) Male respondents (45) Female which are limited to BSTTE- Drafting Technology students of the Department of Technology Teacher Education, College of Education, MSU-IIT, Iligan City. This study was undertaken on the second semester School Year 2015-2016. Also, the questionnaire used in this study is limited also on the adopted questionnaire from Diwag et. al on their study entitled *Career Choice of BSTTE-IT: A Gender Perspective*.

Methods

This chapter presents the research methodology enforced in the study. This deals with methods and preparation of the study which includes the research design, respondents of the study, research locale, data-gathering procedure, research instruments and statistical tools.

Research Design

The descriptive method was utilized as a research design because this includes the information of the socio-economic profile of the respondents and determines the gender differences and the factors that may affect the career choice of the BSTTE-DT students. This is adapted from the study of Diwag et. al entitled *Career Choice Indicators of BSTTE-IT: A gender Perspective*.

Respondents of the Study

The respondents of this study are the selected students of the Bachelor of Science and Technology Teacher Education – Drafting Technology, College of Education, MSU- Iligan Institute of Technology who were enrolled in the 2nd semester of the school year 2016-2017. A total of 70 respondents with 45 female students and 25 male students.

Results and Discussion

This chapter describes the analysis of data followed by a discussion of the research findings. The findings relate to the research questions that guided the study. Data were analyzed to identify, describe and explore the genders perspective in relation to the factors influencing them in choosing a career.

Table 6. Gender Comparison of the BSTTE-DT Students in terms of Perception on Career Choice.

Gender perspective of the respondents on their career choice	Male			Female		
	Mean	Degree of Response	Quality Description	Mean	Degree of Response	Quality Description
1. This course is not my first choice.	3.00	Agree	Good Perception	3.00	Agree	Good Perception
2. I like the choice of course I am taking right now.	3.40	Strongly Agree	Very Good Perception	3.04	Agree	Good Perception
3. I am the one who decided to choose my career in life.	3.28	Strongly Agree	Very Good Perception	2.73	Agree	Good Perception
4. I believe that choosing a career is one of the most important decisions I have to make in my life.	3.64	Strongly Agree	Very Good Perception	3.57	Strongly Agree	Very Good Perception
5. My choice of career should be based in my personality, attitudes, interests, etc.	3.56	Strongly Agree	Very Good Perception	3.33	Strongly Agree	Very Good Perception
6. My choice of career should be based on the salary, security, and the environment of the workplace.	3.12	Agree	Good Perception	2.93	Agree	Good Perception
7. I believe that gender is one of the most influential factors that affect student's career choice.	2.28	Disagree	Poor Perception	2.57	Agree	Good Perception
8. I should know first my capabilities in doing things before choosing a career.	3.56	Strongly Agree	Very Good Perception	3.35	Strongly Agree	Very Good Perception
9. I can decide on what would be the best career I will choose that will fit my capabilities and personality without difficulty.	3.40	Strongly Agree	Very Good Perception	3.20	Agree	Good Perception
10. Knowing what career to choose is easy for me.	2.48	Disagree	Poor Perception	2.44	Disagree	Poor Perception
Overall Mean	3.17	Strongly Agree	Very good perception	2.91	Agree	Good Perception

Male on Career Choice

With the first question being asked, most males agreed most female agreed that they're the one who choose this course with the mean of 3.00. While in items 2-5, they strongly agreed that they like their choice of course (3.40) and they are the one who decided to choose this course (3.28). Also, they strongly agreed that choosing a career is one of the most important decisions they have to make in their life (3.64). and their choice of career should be based with their personality, attitudes, interests, etc. (3.56). the male students agreed that their choice of career should be based on the salary, security, and the environment of the workplace (3.12). Most of them disagreed that gender is one of the most influential factors that affect student's career choice with the mean of 2.18. They strongly agreed with items 8-9 which are they should know first their capabilities in doing things before choosing a career and can decide on what would be the best career they will choose that will fit their capabilities and personality without difficulty but most of them disagreed to the question knowing what career choice to choose is easy for them. Overall, their mean is 3.17 which strongly agree and they have a very good perception in choosing their career.

Female on Career Choice

Table 6 shows the gender perspective of the respondents on their career choice. Based on the table, in items 1-3, most female agreed that they're the one who choose this course with the mean of 3.00. They agreed also that they like their choice of course (3.04) and they are the one who decided to choose this course (2.73). In items 4-5, they strongly agreed that choosing a career is one of the most important decisions they have to make in their life (3.57). That their choice of career should be based with their personality, attitudes, interests, etc. (3.33). They also agreed that their choice of career depends on the salary, security and environment of the workplace with a mean 2.93 for females and that gender is one of the most influential factors that affect student's career choice (2.57). Most females strongly agreed that they should know first their capabilities in doing things before choosing a career with a mean of 3.35 and agreed that they can decide on what would be the best career they will choose that will fit their capabilities and personality without difficulty (3.20) but mostly disagreed when ask the question what career to choose is easy for me with a mean of 2.44 which is a poor perception. Overall, the female mostly agreed with the questions regarding their perception on career choice with an overall mean of 2.91 which is a good perception.

Male and Female on Career Choice

Both genders have their own perspective on career choice but the male students have the highest mean which is 3.17 when it comes to their perspective on career choice. They strongly agreed with most of the questions being asked which makes them very straightforward when it comes to choosing their career unlike with the female students which comes next with their overall mean of 2.91 which is a good perception but still makes them hesitant in their perception. The difference between the two is that the male doesn't believe that gender is one of the most influential factors that affects student's career choice while the female agrees that it can really affect student's choice of career. But what makes them the

same is that they strongly agreed that career choice is one of the most important decisions they have to make in their life and both disagreed that choosing a career is easy for them which coincides with the study that stated that Career development, for most people, is a lifelong process of engaging the work world through choosing among employment opportunities made available to them. Each individual undertaking the process is influenced by many factors, including the context in which they live, their personal aptitudes, and educational attainment. A major turning point in adolescents' lives involves the career choice that they make while in high school. Frequently, it is viewed by family and community as a mere start to workplace readiness; however, this decision plays a major role in establishing youth in a career path that opens as well as closes opportunities (Ferry, 2006). Career 'choice' is a subject which has attracted academic, professional as well as public attention, due to its multifaceted nature. Since career is a result of the interplay between individuals within organisational and social structures, it yields well to analysis from diverse perspectives ranging from occupational psychology to organizational sociology (Ozbilgin, Kuskufa, Erdogan, 2004). In order for career choice to take place, there should be alternative career routes available and there should be an individual preference between these career options.

Table 7. Gender Comparison of the BSTTE-DT Students in terms of Parents Influence

Factors Influencing Career Choice of BSTTE-DT: Parents	Male			Female		
	Mean	Degree of Response	Quality Description	Mean	Degree of Response	Quality Description
1. I choose career based on what my parents want me to choose.	2.16	Disagree	Poor Perception	2.42	Disagree	Poor Perception
2. I value my family most among other people.	3.44	Strongly Agree	Very Good Perception	3.62	Strongly Agree	Very Good Perception
3. I often agree on my parent's decision when it comes to career planning.	2.84	Agree	Good Perception	2.93	Agree	Good Perception
4. My parents are always involved in making decisions for my life.	2.88	Agree	Good Perception	3.06	Agree	Good Perception
5. I received parental support, encouragements and determination from my family in every choice and decision I will make.	3.20	Agree	Good Perception	3.44	Strongly Agree	Very Good Perception
Overall	2.90	Agree	Good Perception	3.09	Agree	Good Perception

Male on Parents influence

Table 7 shows the gender comparison of the BSTTE-DT students in, terms of Parents as a factor. Based on the result, the male respondents have a poor perception towards item number 1 with a mean of 2.16. They disagreed to item number 1 stating that they choose their career based on what their parents want them to choose. On item number 2 with a mean of 3.4, the male respondents have a very good perception and strongly agreed towards the statement that they value their family most among other people. With a mean of 2.84, the male respondents have a good perception towards item number 3. The male respondents agreed that they often agree on their parent's decision when it comes to career planning. The male respondents also have a good perception towards item number 4 with a mean of 2.88. They agreed that their parents are always involved in making decisions for life. The male respondents have a good perception towards item number 5 with a mean of 3.20, they agreed that they received parental support, encourages and determination from their family in every choice and decision they had made. Overall, both genders still considers their parents opinions on what career they would choose in the future which can be associated with the mean of 2.90 for the male and 3.09 for the females which both have a good perception.

Female on Parents influence

Table 7 shows the gender comparison of the BSTTE-DT students in terms of Parents as a factor. Based on the result, similarly with the male respondents, the female respondents have a poor perception towards item number 1 with a mean of 2.42. They disagreed to item number 1 stating that they choose their career based on what their parents want them to choose. On item number 2 with a mean of 3.62, the female respondents have a very good perception and strongly agreed towards the statement that they value their family most among other people. With a mean of 2.93, the female respondents have a good perception towards item number 3. The female respondents agreed that they often agree on their parent's decision when it comes to career planning. The female respondents also have a good perception towards item number 4 with a mean of 3.06. They agreed that their parents are always involved in making decisions for their life. The female respondents have a very good perception toward item number 5 with a mean of 3.44, they strongly agreed that they received parental support, encourages and determination from their family in every choice and decision they had made.

Male and female on Parents Influence

According to table statement number 1 is the only statement that the male respondents disagreed. This implies that whatever their parents want them to become, will not be relevant and will have less impact to their career choice. Nevertheless, the result implies that the male respondents consider their parents as one of the important factors towards their career choice. On the other hand, similarly to the male respondents, the female respondents also consider their parents as an important factor in regards to their choice of career. Based on the average mean between the two genders, having an average mean of 3.09, the female respondents were mostly influenced by their parents in regards to their career choice. Then closely followed by

the male respondents with an average mean of 2.90. From the result above, it implies that parents serve as an important factor of the career choice of the BSTTE-DT students regardless of their gender.

In the study of Drobot and Palos (2010), entitled *The impact of family influence on the career choice of adolescents* variables such as family structure, roles assumed by each member, relationships between the members, the system of values and attitudes which lie at the basis of behaviors, influence career choice and development. In a recent study of Bryant et al. (2006), he confirmed the great influence of parents relating to career choice. The interdependence of family played a critical role in shaping the youth's occupational choice according to (Ferry, 2006). Many children grow up idealizing the professions of their parents. Parents may also intentionally or unintentionally push a child toward a particular career path, especially in the cases of family-owned businesses, where parents expect their children to take over the company. Still other parents apply pressure on their offspring to strive for particular high-profile careers, feeling they are encouraging their children to reach high as cited by Njeri (2013) in her study *Factors Influencing Career Choices among Undergraduate Students in Public Universities in Kenya*. Family are considered to be an influential part of students' choice of major. Family role models have more of an influence on what students major in (Wildman and Torres, 2002).

Table 9. Results of Correlation on the Male perceptions on their Career Choice and the factors that influence their career choice.

Factors that influence their career choice	N	Correlation	Sig.	Decision		Interpretation
Parents	25	.264	.203	Not significant	Accepted	No relationship
Peer	25	.078	.712	Not significant	Accepted	No relationship
Teachers	25	.362	.075	Not significant	Accepted	No relationship
Employment opportunity	25	.370	.069	Not significant	Accepted	No relationship
Salary	25	.459(*)	.021	Significant	Rejected	good relationship
Security	25	.442(*)	.027	Significant	Rejected	good relationship
Environment	25	.232	.265	Not significant	Accepted	No relationship

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Table 9 shows the correlation on the Male perceptions and the factors influencing their choice of career. With the 25 male respondents, there are factors that are not significant and have no relationship towards their career choice. Notice in the first row, which is the Parent, it indicates no relationship and the significance level is .203. Next is Peers, it has a significance of level of .712. This denotes that it has no relationship by means of Peers influencing their

career choice. In the third row, which is the teachers, it has no relationship and is not significant to students' career choice. The fourth one is employment opportunity it has a significance level of .069. In the last row, the environment factor has a significance level of .265. This points out that male respondents has less attention to environment factor.

Overall, Parents, Peers, Teachers, Employment opportunity and Environment is not significant which means it has no relationship nor it can influence the students decision in choosing a career. While in the Salary factor, it shows that it is significant with a significant level of .021 and it is a factor that influences the male students in choosing a career.

Pay satisfaction is a much narrower construct than job satisfaction. However, pay satisfaction is also an important variable that was linked to some rather significant organizational outcomes. Some evidences suggest that dissatisfaction with pay may lead to decreased job satisfaction, decreased motivation and performance, increased absenteeism and turnover, and more pay-related grievances and lawsuits. (Cable & Judge, 1994; Gerhart & Milkovich, 1990; Huber & Crandall, 1994; Huselid, 1995; Milkovich & Newman, 2002).

Also with security, which shows in the table that it is significant with a significant level of .027 and it has a good relationship or it could influence in choosing their career. Job security plays an important role in both social and working life because it helps individuals do not worry about their future, contributes to maintaining labor peace, increasing organizations' productivity and protecting social balance and values. For this very reason, in order not to cause employee's prestige loss in society, employees should not be dismissed from the organizations without reasonable grounds, because job security has political and social dimensions. Therefore, if in a country employees are dismissed without showing a reason, it is difficult to talk about social order, peace and stability (Güzel, 2001, p. 19; Taşkent, 1992, p. 38). This simply implies that security within the workplace has much concern. In the male's perception, there are only two factors that influences their decision in choosing a career and that is Salary and Security.

Conclusions and Recommendations

Based on the findings, the researchers conclude that: The factors that motivate the male respondents in choosing their career is almost the same with the female respondents. Gender one of the most influential factors that affects students career choice and thus it is significant or a basis of their career choice. For the male respondents, their parents are not a significant factor towards their career choice which is opposite to the female respondents who consider their parents influence as a significant factor. For both male and female respondents, their peers, teachers and the employment opportunity are not a significant factor to their choice of career. For both male and female, salary and security are significant factors in regards to their choice of career. The male respondents consider the environment as not a significant factor while for female it is a significant factor with regards to their career choice. Salary and security are the only factors that greatly influence the male respondents towards their choice of career while for the females; they consider their parent, the salary, security and environment as an influential factor in choosing a career.

Recommendations

1. Since for females, parents is one of the most influential factor in choosing their career, the researchers recommend that parents should let their child decide what they want and should guide and encourage their children to have higher career goals.
2. It is suggested that students should attend or undergo series of seminars regarding career choice in order for them to have ideas regarding career options. Seminars such as Career Guidance and Counseling Programs.
3. It is also recommended that during seminars, salary, security and environment should be given emphasis since these are the most influential factors towards career choice on both genders.
4. For future researchers, it is recommended to include the administration as a factor and the equal number of respondents for both female and male students to achieve a much better comparison between the two genders regarding their career choice.

Bibliography

A. Book

Greenhaus, Callanan (2006). Encyclopedia of Career Development, Volumes 1-2. Sage Publication.

B. Dissertation, Thesis, and Undergraduate Thesis

Emit, Yvonne V., Diwag, Krishane Rose C., & Lasmarias, Mariel. (May 2016). Career Choice Indicators of BSTTE-IT: an A Gender Perspective. Undergraduate Thesis. MSU-Iligan Institute of Technology.

Fizer, Darren. (December 2013). Factors Affecting Career Choices of College Students Enrolled in Agriculture. Thesis. The University of Tennessee, Martin.

C. Online Sources

Bryson, Alex, Freeman, Richard, Lucifora, Claudio, et.al. (2011). Paying for Performance Incentive Pay Schemes and Employees' Financial Participation. Retrieved on April 25, 2017 from http://cep.lse.ac.uk/conference_papers/26_05_2011/pellizzari.pdf

Card, David, Mas, Alexandre, Moretti, Enrico, & Saez , Emmanuel (2011). Inequality at Work: The Effect of Peer Salaries on Job Satisfaction. Retrieved on April 25, 2017 from <https://www.princeton.edu/~amas/papers/card-mas-moretti-saezAER11ucpay>

Careersnz.(October 27, 2015). Bandura's theory. Retrieved on January 1, 2017 from <https://www.careers.govt.nz/practitioners/career-practice/career-theory-models/banduras-theory/>

Careersnz. (Dec ember 14, 2016). Krumboltz's theory. Retrieved on January 1, 2017 from <https://www.careers.govt.nz/practitioners/career-practice/career-theory-models/krumboltzs-theory/>

- Careersnz.(October 27, 2015). Super's theory. Retrieved on January 1, 2017 from <https://www.careers.govt.nz/practitioners/career-practice/career-theory-models/supers-theory/>
- Clutter, Chance (1995). The effects of parental influence on their children's career choices. Retrieved on April 25, 2017 from <https://krex.k-state.edu/dspace/bitstream/handle/2097/3951/ChanceClutter2010.pdf?sequence=3>
- Erdogmus,Nihat., Mustafa Ozbilgin, & Fatma Kusku.(November 1, 2004). Retrieved on January 26, 2017 from <http://digitalcommons.ilr.cornell.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1000&context=intlvf>
- Ferry, Natalie M. (June 2006). Factors Influencing Career Choices of Adolescents and Young Adults in Rural Pennsylvania. Retrieved on January 26, 2017 from <https://www.joe.org/joe/2006june/rb7.php>
- Jones, Juliet Wehr. (April 22, 2008). Age and Career Decisions: Are the Older, Wiser?. Retrieved on January 26, 2017 from <http://careerkey.blogspot.com/2008/04/age-and-career-decisions-are-older.html>
- Jones, L.,(December 2008). The Career Key: Holland's Theory of Career Choice and You. Retrieved on January 1, 2017 from <https://www.careerkey.org/choose-a-career/hollands-theory-of-career-choice.html#.WIXda1N9601>
- Malik, Muhammad Ehsan, Danish, Rizwan Qaiser, Munir, Yasin (2012). The Impact of Pay and Promotion on Job Satisfaction: Evidence from Higher Education Institutes of Pakistan. Retrieved on April 25, 2017 from <http://article.sapub.org/pdf/10.5923.j.economics.20120001.02.pdf>
- Mark Chan, and Woon, Irene (2004). (Perceptions of Information Security at the Workplace: Linking Information Security Climate to Compliant Behavior. Retrieved on April 25, 2017 from <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.123.9572&rep=rep1&type=pdf>
- Maulabakhsh, Raheela , & Raziq, Abdul (2015). Impact of Working Environment on Job Satisfaction. Retrieved on April 25,2017 from <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2212567115005249>
- Nisar, Ali et.al (2001). Pay benefits and workplace milieu effecting job satisfaction level of university teachers. Retrieved on April 25, 2017 from <http://www.aessweb.com/pdf-files/ijass%20pp.1815-1831.pdf>
- Senol, Fazıl (2008). The Effect of Job Security on the Perception of External Motivational Tools: A Study in Hotel Businesses. Retrieved on April 25, 2017 from http://eprints.ibu.edu.ba/1066/1/vol1-no2-pJOURNAL.OF.ECONOMIC.AND.SOCIAL.STUDIES-1-2_p33-p67.pdf
- The UK's European university. (n.d). Theories of Career Choice. University of Kent. Retrieved on January 1, 2017 from <https://www.kent.ac.uk/careers/Choosing/career-choice-theories.htm>

Leadership Synergy of Village Government in the Musrenbangdes Activities

Sulismadi¹, Wahyudi², Salahudin³, Ihyaul Ulum⁴

^{1,2}Lecturer of Sociology

³Lecturer of Government Sciences

¹⁻⁴Universitas Muhammadiyah Malang, Indonesia

udin.pemerintahan@gmail.com

Abstract

Village Autonomy in Law No. 6 of 2014 on Villages demands village government to establish democratic villages, including in the implementation of Musrenbangdes (*Musyawarah Perencanaan Pembangunan Desa*, Village Development Plan Consultative Meeting). In this context, the role of the village head is crucial to foster leadership synergy in the Musrenbangdes process. Through the leadership synergy, the village development program can be formulated and decided together by all village institutions including the village community. Consequently, the village development program can support the accomplishment of a competitive and prosperous village as the goal of village autonomy. This article specifically examines the leadership synergy in the Musrenbangdes activities in Landungsari Village, Malang Regency. Through a descriptive qualitative approach, this study found that the village government realized the significance of leadership synergy in the Musrenbangdes activities. Leadership synergy encouraged active participation of the village community in Musrenbangdes, and thus village development could run effectively. However, this study also found that leadership synergy was difficult to implement effectively because the village institutions had not fully cooperated, causing Musrenbangdes could not be implemented successfully. Therefore, leadership synergy must be supported by the joint awareness of village institutions to foster village development according to village autonomy objectives.

Keywords: Synergy, leadership, Musrenbangdes, government

1. Introduction

Good leaders are obliged to understand their personal needs and the needs of people they lead. A successfully-run leadership occurs when the leaders are able to make sensible decisions for all parties in order to achieve the organizational goals. One of the most important roles of leadership in organization management is to integrate the activities organized by various working units within the organization for the assurance of the motion unit (Mahmudi, 2005).

Likewise, leaders in the regional-level development should perform good leadership. Regional leaders, whether regents or village heads, should be able to mobilize all elements to be actively involved in development from planning, implementation, to monitoring and control of regional/village development. Astawan (2003) states this participation factor is very important in leadership. The more active people (member of organization) in participation are, the more dynamic organizational life will be. Participation in organizational problem-solving thinking needs to be encouraged for effective leadership. Leadership style involving many parties in organizational management is called democratic leadership style.

In line with democratic leadership demands, the government stipulated a number of laws and regulations that encouraged all levels of government to put forward democratic leadership styles in governance affairs including in regional development planning. Legislations promoting democratic leadership in regional/village development planning include Law No. 245 of 2004 on National Development Planning System, Law No. 11 of 2012 on Legislative Drafting, and Law No. 6 of 2014 on Villages. The laws emphasize that government leadership in governance should promote the active participation of the community.

Basically, democratic leadership demands as described above is part of the new governance paradigm implementation in which governmental activity involves not only state but also society (CSO) and private sector. As a consequence, in regard to development planning, a paradigm shift occurred, that is the paradigm of participatory planning.

Nevertheless, the practices of governmental leadership in governance, especially in development planning, encounter many problems which are not in line with democratic values. The results of Salahudin's (2015) study, for example, show that the implementation of Musrenbang as part of APBD (*Anggaran Pendapatan dan Belanja Daerah*, Local Government Budgets) drafting activity is considered ineffective as shown by (1) collusive relations between regional governments and sub-district and village governments, (2) collusive relations among sub-district government, village government, RW (*Rukun Warga*, neighborhood ward), and LPMK (*Lembaga Pemberdayaan Masyarakat Kelurahan*, Urban Village Community Empowerment Organization), (3) collusive partnerships between regional governments and pragmatic groups such as politicians, (4) collusive partnerships between pragmatic groups and RW and LPMK, (5) RTs (*Rukun Tetangga*, neighborhood block) and village communities have no opportunity to be directly involved in APBD drafting activities, especially in Musrenbang process.

At the village level, the implementation of Musrenbangdes is also far from the democratic leadership values. Wulansari (2015) points out the constraints of community participation in the planning stage of RPJM (*Rencana Pembangunan Jangka Menengah*, Medium Term Development Plan) program in Landungsari Village include lack of optimal coordination among government institutions, lack of public space openness, lack of clear access to village information system, strongly-held policy authority by the village government, and lack of awareness and the commitment of the village government in empowering the village community. While the constraints of the village community participation in the implementation phase of RPJM program in Landungsari Village comprise weakened perceptions and community commitments against village development and lack of access to program implementation information.

Kwan, Hardianto, and Setiawan's (2013) study presents the similar results with Sulismadi's (2016) and Akang's (2015) study. They find that deficiency in the quality and performance of the government is largely due to many factors, among others, low quality of human resources from village government apparatuses, limited original revenues and assets as village revenue sources due to the lack of sources and unclear allocations of budgets from supra-village government to the village.

This research indicates that village government faces serious problems in the process of administering village governance such as lack of human resources capacity, limited number of village apparatuses, and incomprehension of village apparatuses about their respective duties, principals and functions. In addition, this study also finds the hindering factors in village governance that is poor communication among village government institutions and lack of understanding of village apparatus and bureaucratic structure in Landungsari village government on leadership synergy in village development activities. In the next section, this research describes the issue of democratic leadership in Musrenbangdes in Landungsari Village, Malang Regency.

2. Methods

This research uses descriptive qualitative research method in which the research attempts to give descriptive explanation about objects collectivity being examined systematically and factually.

The basis for this research is a case study which is conducted intensively in a detailed and comprehensive manner to the object under study in order to address the problems. According to Stake (in Denzin & Lincoln, 1994), case study is an inquiry or a study of problems with particularity, which can be done with a qualitative or quantitative approach, with the goals of individuals and groups, even the wider community. The writers emphasize qualitative approach in this study.

The sampling technique used in this study was purposive sampling. Purposive sampling is a technique of sampling data source with certain considerations. The considerations are all leaders in Landungsari Village, i.e. Heads of RT, Heads of RW, Heads of Hamlets, Head of LPMD (*Lembaga Pemberdayaan Masyarakat Desa*, Rural Community Empowerment Organization), Head of BPD (*Badan Permusyawaratan Desa*, Village Legislative Council), Head of PKK (*Pembinaan Kesejahteraan Keluarga*, Family Welfare Development), and Head of Karang Taruna (Youth Organization).

Data collection method was done through interview, direct observation, and documentation. An interview is a two-person meeting for exchanging information and ideas through question and answer in order to construct the meaning of certain topic. Interviews are used as data collection techniques when the researcher wants to do a preliminary study to find the research problem. Observations are focused on direct observation to observe the problems studied. In this study, the researcher declared forthrightly to the data source that he was doing research. So, those under the research knew from the beginning to the end about the researcher's activities. Documentation is to document all data including taking pictures, sounds and notes writing. All documentation was taken from observations and interviews conducted in the field.

The data were analyzed using qualitative descriptive analysis, a qualitative research method which investigates objects that cannot be measured by numbers or other exact sizes. Theoretical basis is used as a guide to focus the research in accordance with the facts in the field (Wiyarti and Mulya, 2007).

3. Results and Discussion

The synergism of democratic leadership in Musrenbangdes

Law No. 6 of 2014 on Villages confirms that villages have the right to organize, manage and control the village development according to the potential of each village. The definition of the village as defined by the Village Law indicates that the village government has the autonomous right and authority to perform its duties and authorities as part of the village government elements. The purpose of village autonomy is to accelerate the accomplishment of competitive and prosperous village development.

In the context of village autonomy, all elements of village governance such as village head, village apparatus, BPD (*Badan Permusyawaratan Desa*, Village Consultative Body), LPMD (*Lembaga Pemberdayaan Masyarakat Desa*, Village Community Empowerment Institution), and other village institutions must work together to build the village according to village autonomy objectives. This synergy must be implemented since the planning stage of the development program through Musrenbangdes. In this context, the village head as the head of the village

administration in carrying out his duties and authorities should prioritize a democratic leadership style in which the village head makes the other village institutions as partners in formulating village development programs.

Therefore, given the importance of the leadership synergy of the village government for village development, village head of Landungsari Village, Dau Sub-district, Malang Regency, Mr. Saipul S.Ag., stated, "the village head and the village apparatuses are always in a good communication. Each has different tasks and functions but they supervise each other, so there is always a synergy between village governments. There is no serious problem occurred in the village community. Some parties indeed oppose the work program of the village government, but the percentage is very small compared with those who support the work program of the village government. "

The explanation of the village head above confirms that the implementation of leadership synergy in village development is very important. In line with this, Muslyono (2016) explains that synergy is a process of combining several activities in order to achieve an optimal result. Synergy is the key to success in development planning. Therefore, synergy between the village stakeholders in Musrenbangdes should be applied. In Landungsari village, in line with the Village Law, synergy in Musrenbangdes should be done since the formation of Musrenbangdes team.

With reference to the Village Law, Rachmawati (2016) describes the synergy of village government in making the Musrenbangdes team as follows: "The eleven-member team creation is done by involving the society in 2015 Musrenbangdes. The members of the team should consist of village government, community leaders, religious leaders and village representatives. The determination of the representatives in the eleven-member team is based on the community deliberation results. The election process of the eleven-member team is conducted during monthly meetings in the village office. The first election is to determine the eleven-team leaders. Village community will name some of the representatives they consider capable, then a chairman will be determined based on the votes of the attendees. Next, the village community determines the secretary of the team. The stage is similar to the election of Musrenbangdes chairman. "

The synergy in the formation of the Musrenbangdes team continues during the implementation of Musrenbangdes. In this case, the secretary of LPMD Landungsari Village, Mesri said, "we are very democratic in the implementation of Musrenbangdes. The proposals from the village community are submitted to RT, and then being coordinated between RTs before being proposed to the village head. The decision-making process of the village development plan must go through a selection process, aiming to avoid overlapping in the development process. The main priority in community development and empowerment is based on the needs level of village community. "

Leadership synergy in Musrenbangdes as described by the informants above shows that all village governance institutions must cooperate on the basis of collective collegial principles and prioritize the participation principle in which village governance institutions involve the village community in Musrenbangdes. Leadership synergy style through participatory Musrenbang has a positive impact on village development. Regarding this issue, Rachmawati (2016) describes that the democratic style is also known as participative leadership style. This style assumes that members of the organization who take part personally in the decision-making process will be more likely to have greater commitment to the goals and objectives of the organization. It does not mean leaders do not make decisions in this approach, but they should initially understand the organization target so they can use the knowledge of its members. "

Based on the above explanation, synergy, participation, and village development are three important elements to be considered in the successful implementation of Musrenbangdes. According to Landungsari Village government, these three elements should be used as the implementation principle of Musrenbangdes.

Therefore, village head of Landungsari, Saipul, S.Ag., interpreted the Musrenbangdes as follows: "Musrenbangdes is a village community opportunity to give suggestions and propose the needs in village development, so the village government can bridge or accommodate aspirations in terms of facilities or infrastructure needed in the community. Village government does not directly conduct the development without public participation, so democratic system is still present. The role of BPD as a representative of the village community is extremely needed in accommodating aspirations which provide synergic decisions with the village government. The decision is taken based on coordination meetings between BPD and the village government as well. The aspirations of the village community are gathered through monthly meeting with RT / RW or head of hamlet, which is also known as Down to the Bottom (*Turun ke Bawah or Turba*) program. Second, direct proposals from the village community are accommodated and consolidated, and then are submitted to the village government. "

Although Landungsari village government considers that the leadership synergy is important in the implementation of Musrenbangdes, the implementation process always faces many problems. The village head of Landungsari said: "it is not uncommon for differences between village community and the village government. It is natural and do not cause serious conflict. In the end, the opposing parties will be able to follow and run the government work program in accordance with existing agreements. The implementation of the programs indeed is unable to meet all needs of the entire village community in Landungsari, but the village government makes an optimal effort to conduct all programs that have been decided by the community and village government."

In line with the above village head, Mulyono (2016) assumes that the collectivity of village head and BPD as the element of village governance is difficult to be implemented because both institutions are not always in line with the determination and implementation of policies. The separation of BPD positions allows the village government to organize and manage its own household without strict supervision of BPD. The bias of such conditions often cause less dynamic village. Mulyono's (2016) explanation reinforces the following statement of the Head of Bendungan Hamlet, Landungsari Village, "Decision-making in Musrenbangdes actually flows in bottom-up manners. It is the real essence of the democracy concept is in which the governance system is from the people, by the people and for the people. But, in fact, the implementation of decision-making in Bendungan Hamlet does not meet the criteria of democracy concept. The decision is made without any prior socialization with other hamlet devices (RT, RW). "

The above facts reinforce the findings of previous research such as Duadji and Tresiana's (2016) which conclude that liberal democracy has failed to facilitate the involvement of citizens (especially the poor) who tend to be marginalized by policies and systems of governance. Liberal democracy causes distortive, corrupt and disintegrative systems (exclusivism and blocking interaction).

Musrenbang seems to be a ceremonial activity without involving various elements in society, causing the aspirations being proposed to the sub-district level is not purely from the village community, but has been merged with certain affairs of particular interest groups. Consequently, the bottom-up planning development approach reflecting democratic attitudes proposed by the government is not properly implemented to support the creation of good governance (Mahadi, Noak, and Wiwin, 2014).

In addition, the bottom-up planning mechanisms implemented in Musrenbang have not involved the community to decide the program priorities. Village leaders still dominate the preparation of priority plans, so the actual community participation is still far from expectations. In addition, the enthusiasm of Musrenbang participants is also relatively low (Maryam, 2016).

Failure of leadership synergy in Musrenbangdes

Synergy is a combined element that can produce better and larger outputs than individual effort. In addition, a combination of several elements will produce a superior product. Therefore, synergy in development means the integration of various elements of development that can produce better and greater output. Synergy will easily occur if the existing components are able to think synergistically, to have similarity of view and mutual respect (Rachmawati, 2016). The findings of the researchers in the field show the failure of leadership synergy of Landungsari village government in the implementation of Musrenbangdes.

Indeed, decision-making in Musrenbangdes is done with bottom-up approach that is a decision comes from the aspirations of the village community. However, the practice of the decision-making implementation in Bendungan Hamlet Landungsari Village is done unilaterally by the head of the hamlet. Mr Sukiran, head of RT 04, Bendungan Hamlet said, "Head of hamlet has never coordinated with RT. Without accommodating the aspirations of RT, the head of hamlet has formulated his own development plan proposed in Musrenbangdes. Meanwhile, the aspirations of the RT are countered and postponed to the next Musrenbangdes." The same opinion is also conveyed by the Head of RT 02/RW 06 (Mr. Mujiono) who considers that the existing programs are directly-formed programs. He said, "... (I) know the programs are directly-formed programs. For example, the road will be covered on Hot Mix Asphalt and will be measured on the next day. The roads has already been measured and proposed, but there is no asphaltting activity until now. "

In relation to the issue, Andriyana (2016) states that Musrenbangdes in fact often only become "annual formality ", or simply a ceremonial activity. Community involvement is still low and sometimes same faces dominate the activity from year to year. As a result, program planning does not get the requisite amount of creative ideas. As if the program runs successfully, sometimes the program is even undermined by the community itself.

The results of Hidayah, Wasiati and Suryawati (2016) study support the fact that the degree of community participation both in the preparation phase and the implementation phase is at the level of consultation participation in which the participation of this type is categorized as medium level participation. Consultation participation is a participatory mechanism explaining that polls or discussions have been held between the government and the community regarding development planning, but the final decision of development planning that will be a development priority remains at the authority of the village government or higher government.

The failure of synergy in Musrenbangdes has an impact on the development plans that are not in accordance with the priorities and needs of village community. The following are some examples of village development plans that are not responded by Landungsari village government, namely: drainage widening in RT 1 RW 5, paving and arrangement of drainage channel in RT 2 RW 5, drainage rehabilitation and gate construction in RT 5 RW 5, portal construction and paving in RT 2 RW 5, drainage construction and wide waterways construction in RT 4 RW 6, and gate and drainage construction in RT 5 RW 6.

The latter problem has been indicated by Syamsuddin, Neldysavrino, Komarudin and Yuliana's (2007) study results that only about 15% to 20% of the community's aspirations of all development activities are included in the final document. One of the proposed village proposals is the improvement of road facilities in the form of street paving, while other important activities related to education and health are not included in APBD-financed activities.

Basically, the leadership synergy in Musrenbangdes has a positive impact on the development of the competitive village as the goal of village autonomy through the Village Law. Therefore, the village government attempts to put forward a democratic leadership style (participatory) in the implementation of Musrenbangdes. However, based on the findings in the field, this study indicates that the leadership synergy of the village government in Musrenbangdes has not been well established, so Musrenbangdes cannot be implemented maximally to reach collective agreement in generating the village development program.

In order to achieve the leadership synergy in Musrenbangdes, the understanding of all stakeholders is needed, especially village government, BPD, LPMD, head of hamlets, and village community, to carry out their respective duties and authorities cooperatively based on the Village Law, so the expected leadership synergy can be accomplished and, at the end, the village development is able to be implemented satisfactorily.

References

- Andriyana, A. (2016). Perencanaan pembangunan partisipatif di desa ketong kecamatan balaesang tanjung kabupaten donggala. *Katalogis*, 3(8).
- Duadji, N., & Tresiana, N. (2016). Pemodelan dalam Forum Musrenbang Desa di Kabupaten Lampung Selatan dan Pesawaran. *POLITIK*, 12(2), 1829-1844.
- Hidayah, A., Wasati, I., & Suryawati, D. Partisipasi masyarakat dalam perencanaan pembangunan desa.
- Komarudin, H., & Siagian, Y. (2007). *Sudahkah aspirasi masyarakat terakomodir dalam rencana pembangunan?: pelajaran dari sebuah aksi kolektif di Jambi* (No. CIFOR Governance Brief no. 34 (b), p. 12p). Center for International Forestry Research (CIFOR), Bogor, Indonesia.
- Kristianto, S. (2013). Peran Kepala Desa Dalam Meningkatkan Pemberdayaan Masyarakat Di Desa Lidung Kemenci Kecamatan Mentarang Kabupaten Malinau. *dalam Jurnal Ilmu Pemerintahan, Fakultas Ilmu Sosial dan Politik, Universitas Mulawarman*, 1(1).
- Mahadi, L. A., Noak, S. H., Si, M., Andreas, P., Dwi, W., AP, S. M., & Wiwin, K. Evaluasi good governance dalam upaya meningkatkan partisipasi masyarakat di dalam musyawarah perencanaan pembangunan (musrenbang) studi kasus musrenbang desa tegal kertha, kota denpasar. *Citizen charter*, 1(2).
- Maryam, D. (2017). Perencanaan partisipatif dalam pemberdayaan masyarakat. *Bina' al-ummah*, 10(1).
- Sari, I. P. (2016). Implementasi Pembangunan Partisipatif (Studi Kasus Di Kelurahan Andowia Kabupaten Konawe Utara). *Jurnal Ekonomi UHO*, 1(1).
- Sjaf, S. (2016). Gaya Kepemimpinan Kepala Desa Dalam Musyawarah Perencanaan Pembangunan Desa (Musrenbangdes).
- Salahudin (2016). A relationship between local government and civic groups in budget planning di Malang, Indoensia. ICONEG Preceeding, Unismuh.

- Akang, A. (2015). Kesiapan Pemerintah Desa Landungsari Menghadapi Implementasi Alokasi Dana Desa Sesuai Undang-Undang Nomor 6 Tahun 2014. *Fakultas Ilmu Sosial dan Ilmu Politik*, 4(1).
- Wulansari, T. A. (2015). Peran Masyarakat Desa Landungsari Kabupaten Malang Dalam Rencana Pembangunan Jangka Menengah Desa (RPJM-Des) TAHUN 2013-2019. *Fakultas Ilmu Sosial dan Ilmu Politik*, 4(3).
- Kwan, P., Hardiyanto, W. T., & Setyawan, D. (2015). Upaya Pemerintah Desa Dalam Meningkatkan Kualitas Pelayanan pada Masyarakat. *Fakultas Ilmu Sosial dan Ilmu Politik*, 2(2).
- Sulismadi, W., & Ulum, I. Salahudin autonomy era". *International Journal of Current Research*.
- Wiratini, N. M., Maryam, S., Retug, N., & Lasia, K. (2017). PELATIHAN MEMBUAT KOMPOS DARI LIMBAH PERTANIAN DI SUBAK ANAKAN DESA MAS KECAMATAN UBUD. *WIDYA LAKSANA*, 4(2), 192-197.
- Mariam, R. (2009). Pengaruh Gaya Kepemimpinan Dan Budaya Organisasi Terhadap Kinerja Karyawan Melalui Kepuasan Kerja Karyawan Sebagai Variabel Intervening Studi Pada Kantor Pusat PT. Asuransi Jasa Indonesia (Persero) (Doctoral dissertation, program Pascasarjana Universitas Diponegoro).
- RACHMAWATI, R. (2016). Hubungan Gaya Kepemimpinan dengan Pelaksanaan Musrenbang. *Makalah Kolokium*, 1(3).
- Kristanto, A. (2013). KAJIAN BENTUK PERTUNJUKAN KESENIAN TRADISIONAL EMPRAK SIDO MUKTI DESA KEPUK KECAMATAN BANGSRI KABUPATEN JEPARA (Doctoral dissertation, Universitas Negeri Semarang).
- Pratiwi, B. C. (2014). PARTISIPASI MASYARAKAT DALAM PERENCANAAN PEMBANGUNAN DESA MELALUI MUSRENBANGDES (Studi Perbandingan di Desa Candimulyo Kecamatan Jombang, Desa Mojojejer Kecamatan Mojowarno, dan Desa Bendungan Kecamatan Kudu Kabupaten Jombang). *Jurnal Administrasi Publik*, 2(5), 797-803.
- Lincoln, Y. S., & Denzin, N. K. (1994). The fifth moment. *Handbook of qualitative research*, 1, 575-586.
- Wiyarti, M. S., & Mulya, W. S. (2007). *Sosiologi*.